24-ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6648 — 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1907 — ՇԱԲԱԹ — 24 ՇԷՎՎԱԼ 1325 — 30 Novembre 1907 — 24me année № 6648

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՆԱԽԻՆ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌وِلك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

Կայսերական Թանգարանին կարեւորութիւնը. — Կայսերական Թանգարանին հարստութիւնները. — Աշխարհհռչակ դամբաններ և անոնց գիւտն ու նշանակութիւնը։

Ամէն քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ հոյակապ շէնքեր կառուցուած են Թանգարաններու համար. Թանգարանները ամէնէն պերճախօս և շօշափելի կերպով կը ներկայացնեն հին և նոր ազգերու ամբողջ քաղաքակրթութիւնը։ Թանգարաններու բազմապիսի տեսակները կան։ Կան արուեստներու և արուեստներու ազգերու վերաբերեալ Թանգարաններ, կան դասական ժողովուրդներու հնութեանց համար մասնաւոր Թանգարաններ, կան արդի ժամանակներու մէջ երկրագունտս վրայ ապրող բոլոր ժողովուրդներու զգեստի և անային կահկարասեաց համար Թանգարաններ։ Վերջապէս իւրաքանչիւր մեծ ազգ իր Թանգարանը ունի ուր ամփոփուած են Թանկագին և մեծարժէք առարկաներ, որոնք անոր պատմական անցեալը կը պատկերացնեն եւայլն. ինչպէս որ կենդանաբանական և բուսաբանական պարտէզներու մէջ կարելի է գաղափար մը կազմել ամբողջ երկրագունտս վրայ բնակող բոլոր կենդանիներու կամ մայր երկրին վրայ աճող բոլոր բոյսերու մասին, այնպէս ալ հնաբանական և այլ Թանգարաններու մէջ պատկեր մը կատարելով կարելի է ընդհանուր գաղափար մը կազմել ամբողջ մարդկութեան ստեղծագործական զարգացման և յառաջդիմութեան վրայ։ Ժողովրդական զարգացման անհրաժեշտ և զօրեղ ազդակներ են նաեւ Թանգարանները, ուր չնչին վճարումով կամ ձրի մտնելով կարելի է հազարաւոր տարիներու հնութիւն ունեցող մարդկային մտքի և ձեռքի արտադրութիւնները տեսնել ու հիանալ և զանոնք բաղդատել մեր արդի ժամանակներու արուեստական կամ ճարտարարուեստական առարկաներուն հետ։ Թանգարաններու՝ հանրութեան մատուցած այս օգուտին համար է որ այժմ ամէն երկիրներու մէջ անոնց թիւը տարեցտարի աւելանալու և մանաւանդ նոր մը առնելու վրայ է։ Այսպէս օր. մասնաւոր Թանգարաններ կը կառուցուին փոստայի համար։ Այսպիսի Թանգարաններու մէջ կը հաւաքուին այն բոլոր առարկաները, որոնք հնագոյն ժամանակներէն սկսեալ մինչեւ մեր օրերը հաղորդակցութեան և թղթատարութեան իրը միջոց գործածուած են։ Մասնաւոր Թանգարաններ կը շինուին երաժշտական գործիքներու և անօթներու համար, նկարչութեան և նկարներու համար եւն.։ Վերջերս նոյն իսկ մեծ երաժշտներու և նկարիչներու համար մասնաւոր Թանգարաններ հիմնուեցան, ուր ժողովուեցան անոնց գործերը կամ անոնց հիմնած դպրոցներուն արտադրութիւնները։

Օսմանեան Բարեխնամ Կառավարութիւնը ոչ է ջանք և ղոհողութիւն չի խնայեր փառաւոր և եղական Թանգարաններ հիմնելու համար։ Մեր հոյակապ Թանգարանը հետզհետէ ընդարձակուելու և զարգանալու վրայ է։ Օսմ. այս Թանգարանը իր գեղեցիկ դիրքով հաղիւ իր նմանը ունի ամբողջ աշխարհի Թանգարաններուն մէջ։ Դիրաքանցպէս պատմական գեհիի վրայ հիմնուած այս Թանգարանը կը գանուի այն բարձրադիր գեհին վրայ, որուն ճակատը կը բաղխեն մեղմիւ Վոսփորի գեղաժպիտ ալիքները և երկու երեսները կը շրջին Մարմարայի արծաթափայլ կոհակները։ Կայսերական Թանգարանին նախորդ շէնքերուն վրայ այժմ աւելցաւ ընդարձակ և հոյակապ սրահ մը ալ, որ չուռաով, նորագոյն պեղումներու միջոցին գտնուած Թանկագին առարկաներով պիտի լեցուի։ Թանգարանին աշխատիւղ Տնօրէնութիւնը և մանաւանդ Վսմ. Համի պէյ ոչ է ջանք մը չեն խնայեր անմրցելի կատարելութեան հասցնելու համար Կայս. Թանգարանը յօգուտ հանրութեան և քաղաքակրթութեան։ Սմբոզը աշխարհի մէջ Օսմ. Կայս. Թանգարանը իր դամբարաններով (sarcophage) իր հեթիթական արձանագրութիւններով և հնութիւններով իրեն հաւասարող չունի։ Շատ ճոխ են նաեւ մեր Թանգարանի Ասորաբաբելական և դասական բաժինները։

Կայս. Թանգարանի ճոխ գանձերէն պէտք է օգուտին բոլոր կ. Պոլսեցիք։ Հինգ դրուշի չնչին գումարը կրնայ ամէն անձ վճարել այս Թանկագին հնութիւնները և Քրիստոսէ 5000 տարի առաջուընէ սկսեալ մինչեւ մեր օրերը հասնող մարդկային քաղաքակրթութեան հրաշալի արտադրութիւնները տեսնելու և վայելելու համար։ Մանաւանդ դպրոցներու վարչութեանց ներմակեռ կը յանձնարարենք Կայս. Թանգարանին այցելութիւնը, որ աշակերտներուն ամէն տեսակներով օգտակար է և շատ մը տեսական առարկաներու ուսանդումէն աւելի օգտակար, եթէ մանաւանդ հնութիւնէն հասկցող ուսուցիչներ հարկ եղած բացատրութիւնները տան աշակերտներուն։ Խմբովին դացող դպրոցական աշակերտներուն համար Թանգարանի մուտքը ձրի է։

Ինչպէս վերեւ յիշուեցաւ, Կայս. Թանգարանին ամէնէն ճոխ գանձերէն են դամբարանները, որոնց գիւտը պատահմանքի արդիւնք է։ Նեւոան պատահմամբ ուշադիր եղաւ խնձորի անկման և դուռ ձգողականութիւն տիեզերական օրէնքը։ պարզ պատահմանքի մը արդիւնքով գտնուեցաւ ապակին Փիւնիկեցիներու կողմէ և Ռոմպէյ և Հերքուլանում քաղաքները, որոնք չուրջ 20 դար Վեզուվի լաւային տակ թաղուած էին, պատահմամբ գտնուեցան։ Միլանի Վենուսի և Պիլվէդերի Ապողոնի արձանները նոյնպէս պատահմամբ գտնուեցան։ Զարմանալի չէ այս պատճառով, երբ ըսենք թէ Կայս. Թանգարանի այս ալեբարեհաչակ դամբարաններուն գիւտն ալ պարզ պատահմանքի մը արդիւնք է։ Այժմեան Սայիտա և հին Փիւնիկական Սիտոն քաղաքին բնակիչներէն Մէհմէտ Շերիֆ էֆ. 1887ին իր քաղքէն դուրս գտնուող ընդարձակ պարտէզին մէջ քարհանք մը բացաւ և անոր շահագործման միջոցին յանկարծ ստորերկրեայ գեղեցիկաստուն մը նշմարեց, որուն սենեակներուն մէջ գտնուեցան այս անգին և եզական դամբարանները։ Կայս. Թանգարանին համաշխարհային հռչակ պարգեւող այս դամբարաններուն անկորուստ պահպանումն և անվթար փոխադրութիւնը գիտութիւնն ու գեղարուեստը կը պարծին Վսմ. Համի պէյի՝ Կայս. Թանգարանի այժմեան վարիչին, որ իր մանրամասն և լիակատար ուսումնասիրութիւնը մէջ նկարագրեր ոճով պատկերացուցած է այս չնչաշունչ հնութեանց գիւտն ու փոխադրութեան պայմանները։

Մէհմէտ Շերիֆ էֆ. իր այս գիւտը անմիջապէս յայտնեց Սայիտայի գաւառապետին և վերջինս Գէյրոյի կուսակալին։ Մարտին Նաշիմ փաշա նահանգական ճարտարապետը Սայիտա դրկեց և անոր մասնաւոր ուսումնասիրութեան ենթարկեց։ Դեռ 1895ին Վսմ. Համի պէյ ոչ է ջանք մը չեն խնայեր անմրցելի կատարելութեան հասցնելու համար Կայս. Թանգարանը յօգուտ հանրութեան և քաղաքակրթութեան։ Սմբոզը աշխարհի մէջ Օսմ. Կայս. Թանգարանը իր դամբարաններով (sarcophage) իր հեթիթական արձանագրութիւններով և հնութիւններով իրեն հաւասարող չունի։ Շատ ճոխ են նաեւ մեր Թանգարանի Ասորաբաբելական և դասական բաժինները։

Կայս. Թանգարանի ճոխ գանձերէն պէտք է օգուտին բոլոր կ. Պոլսեցիք։ Հինգ դրուշի չնչին գումարը կրնայ ամէն անձ վճարել այս Թանկագին հնութիւնները և Քրիստոսէ 5000 տարի առաջուընէ սկսեալ մինչեւ մեր օրերը հասնող մարդկային քաղաքակրթութեան հրաշալի արտադրութիւնները տեսնելու և վայելելու համար։ Մանաւանդ դպրոցներու վարչութեանց ներմակեռ կը յանձնարարենք Կայս. Թանգարանին այցելութիւնը, որ աշակերտներուն ամէն տեսակներով օգտակար է և շատ մը տեսական առարկաներու ուսանդումէն աւելի օգտակար, եթէ մանաւանդ հնութիւնէն հասկցող ուսուցիչներ հարկ եղած բացատրութիւնները տան աշակերտներուն։ Խմբովին դացող դպրոցական աշակերտներուն համար Թանգարանի մուտքը ձրի է։

Ինչպէս վերեւ յիշուեցաւ, Կայս. Թանգարանին ամէնէն ճոխ գանձերէն են դամբարանները, որոնց գիւտը պատահմանքի արդիւնք է։ Նեւոան պատահմամբ ուշադիր եղաւ խնձորի անկման և դուռ ձգողականութիւն տիեզերական օրէնքը։ պարզ պատահմանքի մը արդիւնքով գտնուեցաւ ապակին Փիւնիկեցիներու կողմէ և Ռոմպէյ և Հերքուլանում քաղաքները, որոնք չուրջ 20 դար Վեզուվի լաւային տակ թաղուած էին, պատահմամբ գտնուեցան։ Միլանի Վենուսի և Պիլվէդերի Ապողոնի արձանները նոյնպէս պատահմամբ գտնուեցան։ Զարմանալի չէ այս պատճառով, երբ ըսենք թէ Կայս. Թանգարանի այս ալեբարեհաչակ դամբարաններուն գիւտն ալ պարզ պատահմանքի մը արդիւնք է։ Այժմեան Սայիտա և հին Փիւնիկական Սիտոն քաղաքին բնակիչներէն Մէհմէտ Շերիֆ էֆ. 1887ին իր քաղքէն դուրս գտնուող ընդարձակ պարտէզին մէջ քարհանք մը բացաւ և անոր շահագործման միջոցին յանկարծ ստորերկրեայ գեղեցիկաստուն մը նշմարեց, որուն սենեակներուն մէջ գտնուեցան այս անգին և եզական դամբարանները։ Կայս. Թանգարանին համաշխարհային հռչակ պարգեւող այս դամբարաններուն անկորուստ պահպանումն և անվթար փոխադրութիւնը գիտութիւնն ու գեղարուեստը կը պարծին Վսմ. Համի պէյի՝ Կայս. Թանգարանի այժմեան վարիչին, որ իր մանրամասն և լիակատար ուսումնասիրութիւնը մէջ նկարագրեր ոճով պատկերացուցած է այս չնչաշունչ հնութեանց գիւտն ու փոխադրութեան պայմանները։

Մէհմէտ Շերիֆ էֆ. իր այս գիւտը անմիջապէս յայտնեց Սայիտայի գաւառապետին և վերջինս Գէյրոյի կուսակալին։ Մարտին Նաշիմ փաշա նահանգական ճարտարապետը Սայիտա դրկեց և անոր մասնաւոր ուսումնասիրութեան ենթարկեց։ Դեռ 1895ին Վսմ. Համի պէյ ոչ է ջանք մը չեն խնայեր անմրցելի կատարելութեան հասցն

նամ, որովհետեւ առանց քեզի, սիրելիս, ուտելս տեղս ամայի է անհրապոյր կ'երեւայ ինձ։» Մեծ-մայր մը

«Տիկին, եթէ փոխանակ խաբուած կին ըսելու, լքուած կին ըսէք աւելի լաւ բացատրած կ'ըլլաք խնդիրը։ Բան մը, այլ մը որ կը խաբէ իր կինը, ուրեմն լքած է զայն իր տրամով։ Եւ ինչո՞ւ համար. ասոր պատասխանը կինը Թող տայ ամբ. պիտի կենայ տալ՝ եթէ լիւէ ամուսնական կեանքին մէջ իր ունեցած վարմունքը։ Կինը եթէ լաւ խորհրդածէ այդ ինչ՝ուն վրայ, շատով համոզուած թեռիւս թէ իր ամուսինը այդ բանին մասնակցողը ինքն եղած է։ Այր մարդը բնականէն այնչափ վեհանձն է որ առանց պատճառի չի լքեր իր սիրած կինը, իր զուգակց մայրը, իր գաղափարակիցը և զինքը սիրողը։ Անձնասպանութեան դիմող ամուսնացեալ այրերէն շատերը, եթէ կարելի ըլլար կարդալ անոնց սիրտը, ընտանեկան անհրաժեշտ կեանքի մը ակալալ անկարող ըլլալուն համար դիմած են այդ ելքին։ Թէպէտ ժողովուրդը ասուած. գործերուն ուրուներն կը վերագրէ անոնց այդ ընթացքը։ Դո՛ւք, տիկի՛ն, և ձեզիպէսները փոխանակ հարցնելու թէ, «ի՞նչ ընելու է ամուսինէն խաբուած կինը», պարտաւոր էիք դիտնալ թէ ի՞նչ ընելու էիք խաբուելէ, այսինքն լքուելէ առաջ։ Ընտանեկան կեանքը հաստիկ ընելու էիք ձեր ամուսիններուն, և վարուելու էիք անոնց հետ այնպէս, ինչպէս՝ ձեր նշանածութեան օրերուն մէջ և անկէ առաջ։» Կիւսդաւ ելպախ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Քիչ առենի մէջ զօրաւոր և համով մսի ջուր մը պատրաստելու համար պէտք է քարակ ծեծուած անճարպ միսը, իր ծանրութեան հետեւանք պաղ ջուրով թրջուիլ, չափաւոր կրակի մը վրայ եփ հանելու և մէկ քանի վայրկեան պղպղուն եռացումէ մը ետքը լաւ մը քամել։ Ապա քիչ մը աղ և ուրիշ համեմներ (որով սովորաբար կը համեմեն մսի ջուրը) աւելցնելով և թթակաթիր խորոված սոխով կամ տրած չաքարով դեւնատրելով, լաւագոյն և խոսրմահամ մսի ջուր մը ձեռք կը բերուի։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

(ՆՈՐԱԳԻՏՈՒ ՎԱՒԵՐԱԳԻՐՆԵՐ)

Բ. — Կոստանդին Կաթողիկոսի առեն

3. Կոստանդին Կաթողիկոսի Թուղթը

(Շնորհալիի Թուղթին բասացի կրնութիւնը)

Էջ 269.— Եւ(1) այն որ կարող էր ի միւսմ վայրկեանի լինել կատարեալ,— որ ըստ օրէ անմամբ զարգանայ(2),— որպէս զի խարխնեցի այսոքիւք կարծել ոմանս։

Եւ ծնանի որպէս մարդ՝ Աստուած մարդացեալ,— զկուսութիւն ծնողին ասնապատն պահելով, զի և զծնունդն օրհնեսցէ յանիծիցն(4), և զկուսութիւնն նախապատեսցէ(5)։

Թլփատեցաւ ութօրեայ, զի զուխան որ ընդ հաբն՝ կատարեսցէ,— և մեղ(6) ուսուցցէ զթլփատութիւն(7) սրտի հոգեւորապէս։

Եկն ի տաճարն քառասնօրեայ ըստ օրինացն յընծայութիւն,— զի զմարդկային(8) բնութիւնս ինքեամբ ընծայեսցէ Հօր(9) ի բարձունս։

Փախեաւ . . . զի . . . կռապաշտութեանն(10) դարձուցէ յաստուածպաշտութիւն, — և զմեզ խրատեսցէ յօժարութեամբ...

Շրջեցաւ յաշխարհի ամս երեսուն աղքատութեամբ և խոնարհութեամբ՝ ծածկելով զաստուածութիւնն(11),— զի զմեզ ճանապարհն լինիմք հաւատղք։

Էջ 269.—Եկն(12) ի Յորդանան ի լրումն երեսնից ամաց՝ յայտնելով զիսուս Աստուածութեան իւրոյ վկայութեամբ Հօր, թէ «Դա՛ է Որդի իմ սիրելի»։ և Հոգւոյն աղաւնակերպ իջմամբ։—Մկրտեցաւ(13) ի Յովհաննէ, զի զլուրսն աղբեսցէ և գնուութիւն մեզացն ընկղմեսցէ ի նմա(14), — և զնոգեւորականն ասցէ(15) մեզ մկրտութիւն ըստ վկայելոյն Յովհաննու, թէ «Նա մկրտեսցէ զձեզ ի Հոգին սուրբ և ի հուր»։

Գահեաց քառասնօրեայ աւուրքք երկրորդն Ադամ(16) վասն առաջնոյն Ադամայ՝ զի ոչ պահեաց, — և(17) յաղթեաց երիւք փորձութիւնքն(18) յաղթողին մարդկան։

Էջ 272(*).— Եւ յետ այնորիկ ապա դծածուկ(19) Աստուածութեան իւրոյ զօրութիւնն(20) յայտնի արար այնաւրինի՝ — զդեւս հալածելով(21), զնիւանդս բժշկելով(22), զկաղս գնացուցանելով, զմեռեալս յարուցանելով, — ի վերայ ծովու(23) որպէս ի ցամաքի գնալով, ի սակաւ հացից զբազումս կերակրելով, — զբնութիւն ագարտոց որպէս կամէր՝ փոխելով, — զլուրն ի գինի և զկաւն(24) ի լոյս դարձուցանելով։ Եւ զլոյս Աստուածութեան իւրոյ զծածկեալն իւրեւ վարագուրաւ ընդ մարմնոյն՝ յայտնեաց ուկերաց իւրոց ի Թափորական լերինն նախ քան զյարութիւնն(25)։

Էջ 273.— Տէր զինքն ծանուցանելով կենդանեաց և մեռելոց՝ — իշխանաբար կոչմամբն Մովսիսի և Եղիայի։ Գայ այնուհետեւ կամաւորաբար(26) յԻրուսաղէմ ի չարչարանս, — զի զդիրս օրինաց և մարգարէից լցցէ(27)։

Նաթի(28) ի վերայ իշոյ և յովանակի(29) յորինակ եկեղեցւոյ Հրէից և Հեթանոսաց։ Կատարեալ(30) զդարձին ըստ օրինացն, զի զինն ի նորս և զաստերն ի լոյս ճշմարտութեան(31) փոխեսցէ։

Լուանայ զասս ուսակերացաց, զի զնախնեօրն ասից՝ որ ի գիտութեան ընթացեալ, մարքեսցէ զյանցանս(32)։

Տայ զմարմին իւր կերակուր կենաց և զարիւն իւր ի քաւութիւն մեղաց, — զի որք ուսային պղտոյն ճաշակմամբն մահացուցք, զայսոսիկ ճաշակելոյն կենդանացուցք(33)։

Աղօթէ իմով բնութեամբս(34) առ Հայր վասն իմ, զի յառաջինն դարձուցցէ ի փառս, — և զի ասցէ օրինակ աղօթել և մեզ ի փորձութեան մերում։

Տրամեցաւ և արտասուեաց ուրախութեան պատճառն երկնաւորաց և երկրաւորաց, — զի բաղձցէ զամենայն արտօրյամենայն երեսաց(35) ըստ Նայեաց։ Երկեալ, զի զերկիւղն լուծցէ զմահու(26)։

Էջ 274.— Քրանեցաւ, զի զքերան երեսացն Ադամայ ընկեսցէ(37)։ Ապատկեցաւ, զի հարցէ ուժգին զթշնամին։ Մերկացաւ, զի զամօթոյ ծածկոյթ նախահօրն պատառեսցէ։ Լացաւ զլեղին, զի զդատնութեան մեղացն ճաշակն(38) քաղցրացուցցէ։ Բեւեռեցաւ ի խաչին, զի զմեղ արձակեսցէ ի կապանաց, — և շնորհեսցէ փայտ կենաց փոխանակ փայտին մահու։

Մեռաւ իւլանաբար մարդկային մահկանացու բնութեամբս, և միաց կենդանի աստուածային և(39) անմահական բնութեամբն։ Ոչ սին մեռեալ և սին կենդանի ըստ բաժանողացն, — այլ մի և նոյն անձնաւորութիւնն և մի Քրիստոսն(40) — չարչարիւք և մեռանէր մահկանացու մարմնոյն որ ի մէնք, — և կենդանի էր անմահ և կենդանարար աստուածութեամբն որ ի Հօրէ։ որպէս և Սուրբն Աթանասն ասէ, — թէ «Մահկանացու(41) մարմինն ոչ վնասեաց զանմահ Աստուածութիւնն(42), զանոր անախտ էր, այլ միաց մահաւանդ և ինքն անախտ անմահին զօրութեամբ(43)»։ Եւ յետ սակաւուց ասէ, թէ «Մահ մարմնոյն —

Էջ 275.— Եղեւ համագոյակցին մահկանացուաց(44)։

Վանողաց և մեք խոսողանիք Աստուած և մարդ զԲրիստոս, ոչ բաժանելով աղագաւ զայս առեմք. մի՛ լիցի,— զի նա ինքն է չարչարեալ և ոչ չարչարեալ։ — աստուածային բնութեամբն անփոփոխելի և անչարչարելի, իսկ մարմնովն(45) չարչարեալ և զմահ ճաշակեալ։

Յաղագս որոյ մոլորին որք ասենն, թէ այլ ումն է որ չարչարեցաւն, և այլ ումն որ ոչ չարչարեցաւ(46)։

Բայց ոչ այլ ոք է քան զբանն՝ որ չարչարեցաւ և զմահ ընկալաւ մարմնովն(47),— զի նոյն ինքն անչարչարելի և անմարմին բանն՝ լինել մարմին չարչարելի— յանձն եառ(48), զի չարչարանօք փրկեսցէ զմարդիկ.— քան զի զոր ինչ մարդկեղէնն(49) չարչարիւք մարմին բանին, զայն(50) ընդ նմին գոլով Բանն,— լինելն վերաբերեր, եւ լինելր յոյժ հուսալի առագոյն իր(51)։— Զի ինքն էր որ չարչարիւք, և ինքն է որ ոչ չարչարիւր.— չարչարիւք չարչարեցաւն, զի իւր ինքեանն չարչարիւք մարմին(52), և ի նմին ի չարչարելումն էր ինքն առանց չարչարանաց անբաժանելի ի չարչարեցելոյ մարմնոյն.— զի Աստուած գոլով բանն՝ անչարչարելի եռանդեալ։ [illegible]

Էջ 276.— Անբաժանելի միացեալ էր անմարմնին(53),— և մարմինն(54) ունելով յինքեանն(55) զանչարչարելի Բանն ջնջիչ սկզբութեան իւրոյ։— Զայսոսիկ ասաց Աթանասիոս(56)։

Ընդ նմին և մեք անբաժանելի դաւանեմք զԱստուածութիւնն յետ մահուն՝ (57) — ի մարմնոյն և ի մարդկեղէն հոգւոյն. և յորժամ ի Խաչին էր և ի գերեզմանին մարմնովն(58), աստուածութեամբն էր ընդ ամենայն Հօր,— և փառօք նորա լի էին(59) երկինք և երկիր։ Էր և Հայր ընդ նմա յերկիրի, որպէս և ասաց.(60) «Հայր իմ ընդ իս է, — և ոչ եթող զիս(61) միայն». զի ուր Հայր է, անդ է Որդի և Հոգի,— և ուր Որդի՝ անդ է Հոգին և Հայր(62), — և ուր Հոգին Սուրբ՝(63) անդ և Հայր և Որդի։ —

Արդ՝ իկեալ ի գերեզման մեռեալ մարմնովն(64) և կենդանի Աստուածութեամբ, արար աւարաւին դժոխոց(65).— և յարուցեալ յերրորդ աւուր՝ յարոյց ընդ ինքեան ի մեռելութենէ մեղաց զնոգին մարդկան հաւատացելոց, — և եռ յոյս և մարմնոյ յարութեան ըստ նմանութեան իւրում ի յերկրորդ գալստեանն։ —

Եւ յետ քառասնօրեայ աւուրց վերացաւ յերկինս առ Հայր(66) —

Էջ 276 բ.—Նովին մարմնով(67) յանդիման Առաքելոցն, — և նոսաւ ընդ ամէն մեծութեանն(68) Հօր ի բարձունս ըստ Առաքելոյ(69)։ — Գալոց է մեռով մարմնովս որով համբարձաւ՝ դատել զկենդանիս և զմեռեալս՝ արդարութեամբ, — և հատուցանել իւրաքանչիւր զգործս(70)։—

Արդ՝ որ յաղագս Սրբոյ Երրորդութեանն և անօրէնութեանն(71) Հրեատոցն այս է մերս ճշմարիտ խոստովանութիւն հաւատոյ՝ զոր համառօտ բանիւ եդաք առաջի։

ԲԱՐԳԷՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

(1) Վ.՝ չունի Եւ։ — (2) Վ.՝ զարգանայր։ — (3) Վ.՝ մարգեղութիւն։ — (4) Վ.՝ զի և ծնուցն օրհնեսցի յանիծից։ — (5) Վ.՝ նախապատեսցին։— (6) Վ.՝ և զմեզ։ — (7) Վ.՝ Թլփատութիւն։ — (8) Վ.՝ մարդկային։ — (9) Վ.՝ Հօր իւր։ — (10) Վ.՝ կռապաշտութեան։ — (11) Վ.՝ զաստուածութիւն։ — (12) Վ.՝ Եւ եկն։ — (13) Վ.՝ Եւ մկրտեցաւ։ — (14) Վ.՝ և զնութիւն մեղաց ընկղմեսցէ։ — (15) Վ.՝ և զհոգեւորական տալ։ — (16) Վ.՝ երկրորդ Ադամն։ — (17) Վ.՝ չունի Եւ։ — (18) Վ.՝ փորձութեամբն։ — (19) Վ.՝ ծածուկ։ — (20) Վ.՝ զորութիւն։ — (21) Վ.՝ հանելով։ — (22) Վ.՝ ի ընդօրինակող մուցած է գիւանոցս բժշկելով. վասն զի լսուին Թարգմանութեան մէջ կայ։ — (23) Վ.՝ ի ծովու։— (24) Ե. կը ծանօթագրէ, թէ «Վեց օրի. գկայրն» ունին փոխանակ զկաւնին։ — (25) Վ.՝ չարութիւն։

(*) Դիտել աւելիք արգէն, թէ 270 և 271 էջերու վրայ Հայր մեր կայ, այս պատճառաւ էջ 269ին կ'անցնինք էջ 272։

(26) Վ.՝ կամաւորապէս։ — (27) Վ.՝ զի (զ)դիրս օրինացն և մարգարէիցն լցուսցէ։ — (28) Վ.՝ Նաուս։ — (29) Վ.՝ յաւանակի։ — (30) Վ.՝ կատարեալ։ — (31) Վ.՝ և զաստուերն ի ճշմարտութիւնս։ — (32) Վ.՝ զի զնահեցեալսն (ճիշդ այսպէս ուղղագրուած, որ կարծես թէ Թուլա Արծրունիի հայրենակից գրէլ մը եղած է) ասիցն, որ ի ծառին գիտութեան ընդարձից մոլորեսցէ զանցանս։ — (33) Վ.՝ զի որք առաջին պտղոյն ճաշակմամն մերկացան, այսոքիւք կենդանացուք։ — (34) Վ.՝ իմով բնութեամբս։ — (35) Վ.՝ ամենայն երեսաց։ — (36) Վ.՝ Երկեալ զի երկիւղն մահու լուծցէ։ — (37) Վ.՝ քրանեցաւ, զի քիրտ երեսացն ընդեսցէ։ — (38) Վ.՝ զի զգաստն մեղաց ճաշակն։ — (39) Վ.՝ չունի Եւ։ — (40) Վ.՝ այլ և նոյն անձնաւորութիւն և մի Քրիստոսն։ — (41) Վ.՝ Եւ մահկանացու, այսինքն եւ փոխանակ թէ։ — (42) Վ.՝ աստուածութիւն։— (43) Վ.՝ զզորութեանմն։ — (44) մահկանացուցաւ։ — (45) Վ.՝ իսկ մարդկայնի մարմնովն։ — (46) Վ.՝ Յաղագս որոյ մոլորին որք ասեն, թէ այլ է որ չարչարեցաւն, և այլ ումն որ ոչ չարչարեցաւ։(46)։

Բայց ոչ այլ ոք է քան զբանն՝ որ չարչարեցաւ և զմահ ընկալաւ մարմնովն(47),— զի նոյն ինքն անչարչարելի և անմարմին բանն՝ լինել մարմին չարչարելի— յանձն եառ(48), զի չարչարանօք փրկեսցէ զմարդիկ.— քան զի զոր ինչ մարդկեղէնն(49) չարչարիւք մարմին բանին, զայն(50) ընդ նմին գոլով Բանն,— լինելն վերաբերեր, եւ լինելր յոյժ հուսալի առագոյն իր(51)։— Զի ինքն էր որ չարչարիւք, և ինքն է որ ոչ չարչարիւր.— չարչարիւք չարչարեցաւն, զի իւր ինքեանն չարչարիւք մարմին(52), և ի նմին ի չարչարելումն էր ինքն առանց չարչարանաց անբաժանելի ի չարչարեցելոյ մարմնոյն.— զի Աստուած գոլով բանն՝ անչարչարելի եռանդեալ։ [illegible]

Էջ 276.— Անբաժանելի միացեալ էր անմարմնին(53),— և մարմինն(54) ունելով յինքեանն(55) զանչարչարելի Բանն ջնջիչ սկզբութեան իւրոյ։— Զայսոսիկ ասաց Աթանասիոս(56)։

Ընդ նմին և մեք անբաժանելի դաւանեմք զԱստուածութիւնն յետ մահուն՝ (57) — ի մարմնոյն և ի մարդկեղէն հոգւոյն. և յորժամ ի Խաչին էր և ի գերեզմանին մարմնովն(58), աստուածութեամբն էր ընդ ամենայն Հօր,— և փառօք նորա լի էին(59) երկինք և երկիր։ Էր և Հայր ընդ նմա յերկիրի, որպէս և ասաց.(60) «Հայր իմ ընդ իս է, — և ոչ եթող զիս(61) միայն». զի ուր Հայր է, անդ է Որդի և Հոգի,— և ուր Որդի՝ անդ է Հոգին և Հայր(62), — և ուր Հոգին Սուրբ՝(63) անդ և Հայր և Որդի։ —

Արդ՝ իկեալ ի գերեզման մեռեալ մարմնովն(64) և կենդանի Աստուածութեամբ, արար աւարաւին դժոխոց(65).— և յարուցեալ յերրորդ աւուր՝ յարոյց ընդ ինքեան ի մեռելութենէ մեղաց զնոգին մարդկան հաւատացելոց, — և եռ յոյս և մարմնոյ յարութեան ըստ նմանութեան իւրում ի յերկրորդ գալստեանն։ —

Եւ յետ քառասնօրեայ աւուրց վերացաւ յերկինս առ Հայր(66) —

Էջ 276 բ.—Նովին մարմնով(67) յանդիման Առաքելոցն, — և նոսաւ ընդ ամէն մեծութեանն(68) Հօր ի բարձունս ըստ Առաքելոյ(69)։ — Գալոց է մեռով մարմնովս որով համբարձաւ՝ դատել զկենդանիս և զմեռեալս՝ արդարութեամբ, — և հատուցանել իւրաքանչիւր զգործս(70)։—

Արդ՝ որ յաղագս Սրբոյ Երրորդութեանն և անօրէնութեանն(71) Հրեատոցն այս է մերս ճշմարիտ խոստովանութիւն հաւատոյ՝ զոր համառօտ բանիւ եդաք առաջի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱԲՈՒՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լա Հէի Դեսպանախորհուրդին մէջ Հաբունի առաջին պատուիրակ Գ. Զուլուքի վիճնական թերթի մը թղթակցին սա յայտարարութիւնները ըրաւ Հաբունի արտաքին քաղաքականութենէն մասին։

Հիմա առկախ կարեւոր խնդիր մը չկայ Հաբունի և օտար միւս Պետութեանց միջեւ։ Այն վիճակը, որուն Հաբունցիները կ'ենթարկուին Բալիքորնիոյ մէջ, կարեւոր խնդիր մը չի կրնար նկատուիլ։ Այդ դէպքերուն չափէն աւելի կարեւորութիւն մը կ'ընծայուի, երբ հաւանական նկատողներ կան գինեալ կռիւ մը Ամերիկայի ու Հաբունի միջեւ։ Այդ տեսակ պատահականութեան մը համար էական բոլոր պայմանները գոյութիւն չունին։ Հաբուն մեծապէս փափաքող է խաղաղութեան պահպանմանը, և միջազգային կռուանին վրայ որոյն է հետեւիլ ամէն տեսակէտով հաշտարար քաղաքականութեան մը։ Մասնաւորաբար Ամերիկայի գալով, այդ մասին հոգեբանական տարր մը կ'աւելնայ՝ այսինքն թէ Հաբունի ժողովրդեան բոլոր դասակարգերը ուռնդական ու սիրալիր համակրութեան զգացումներ կը տածեն Մ. Նահանգաց նկատմամբ։ Պէտք է բացարձակապէս մերժել այն զրպարտութիւնը թէ Հաբուն, գաղտնի նպատակներու հետամուտ ըլլալով, մտաւոր ապագայի մը համար դիմեալ կ'ելլայ։ [illegible] Հաբունի թեթեւնձագին պահանջելիքը պիտի ըլլայ խաղաղութեան պահպանումը ասանկակ տարիներու համար (ճաքոցի դիւանագէտը այժմ մը կրկնեց «տասնեակ տարիներ» բառերը)։ Հաբունի դիրքը, եւրոպական տէրութեանց հանդէպ, կարելի եղածին չափ բարեկամական է, այնպէս որ կարելի է խօսիլ հանդարտութեան թուականի մը վրայ։ Գալով Ռուսիոյ հետ Հաբունի յարաբերութեանց սառնալիք ձեւին, այդ մասին ապագան շատ նպաստաւոր է։ Իրաւամբ սա համոզումը կը տիրէ թէ երկու կողմէն ալ լաւագոյն կամք մը կայ տեւական հանդարտանք մը տալու։ Երկու դրացի Պետութիւնները փոխադարձաբար միացնող յարաբերութեանց, երկու Պետութիւնները որոնք փոխադարձաբար զիրար կը դնահատեն պէտք եղած կերպով։ Բոլորն, որ գժտութեան պատճառ մըն էր երկու տէրութեանց միջեւ, հիմա Հաբունի ազդեցութեան չրջանակին մէջ կը գտնուի և պէտք է որ միշտ հոն մնայ։ Բարեն չէր կրնար այդ վիճակին խոչ տալ, քանի որ անկարող էր։ Զինուհետ մեր յարաբերութիւնները բարեկամական են։ Այսուհանդերձ պետք մը պիտի ըլլայ այդ յարաբերութիւնները իրաւ ցեղային տեսակ մը համերաշխութիւն և երկու Պետութիւնները բարեհաճեն միացած նկատել։ Մայրագոյն Արեւելքի անմիջական ապագան կախում ունի այն փոփոխութենէն որ կրնայ առաջ գալ Զինուորքին վերակազմութենէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նախաբարեպեռը Երեսփ. Ժողովին առջեւ բացատրութիւններ պիտի տայ այն օրինագիծին նկատմամբ, որով 400,000 մարքի նոր վարկ մը կ'ուզուի գաղթականութեանց հաստատման յանձնաժողովին համար, որպէս զի կարենայ իր գործը շարունակել լեհական նահանգներուն մէջ և կառավարութեան միջոցաւ գնել այն կալուածները զորս չի կրնար ուրիշ կերպով ձեռք անցընել։ Ցոն Գիւլով իշխանը մտադիր չէ պարզելու լեհական քաղաքականութեան համար նոր ծրագիր մը և թէ միայն եղածովը պիտի բաւականանայ։ Երբ եւմացոյցին վրայ ընդհանուր վիճաբանութիւն կատարուի Ռայխսդագին մէջ, նախաբարեպեռը մտադիր չէ մանրամասն յայտարարութիւն մը ընելու ներքին ու արտաքին կացութեան վրայ։ Բանախօսութիւն մը ընելու համար պիտի սպասէ որ մէկ քանի երեսփոխաններ խօսին։ Այն առեն միայն պիտի պատասխանէ անոնց հարցումներուն կամ քննադատութեանցը։

ՀՌՈՄԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ

Հռոմի քաղաքապետական Խորհուրդը, որ ընտրուեցաւ ազատական, արմատական ու ընկերվարական կուսակցութեանց հակակրեկական միաբանութեամբը և պապանեղականներու և կաթոլիկներու կամովին ձեռնպահութեամբը, երկուշաբթի իրիկուն իր առաջին նիստը գումարեց։ Եօթանասուներկու անդամներ ներկայ էին և երբ ժողովատեղիէն ներս մտան, մեծ բաղմութեան մը կողմէ խանդավառ արտայայտութիւններով ընդունուեցան, որոնք անոնցմէ զգացումներ կը յայտնէին կղերականութեան և վատիկանի դէմ։ Գ. Էրնէսթօ Նաթան վարչապետ ձայնով Հռոմի քաղաքապետ ընտրուեցաւ։ Տասներկու անդամներ ձեռնպահ մնացած էին։ Թէ՛ ժողովին մէջ և թէ դուրսը մեծ ուրախութեամբ և ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ ընտրութեան արդիւնքը։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Գ. Էրնէսթօ Նաթան հրեայ է, Գրան-մասոնիներու նախկին պետերէն մէկը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՈՍԿԻՆԵՐԸ

Ֆրանսական թերթ մը Ֆրանսայի մէջ մեռաղադրամի ու թուղթերու մասին սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

	Միլիոն
Ոսկի	
Ֆրանսայի Պանքային մէջ	2709
Պանքաներու և երկրին մէջ	2690
Արծաթ	
Ֆրանսայի Պանքային մէջ	934
Պանքաներու և երկրին մէջ	1203
Գումար	7506

Այդքան մեռաղադրամի փոխարէն կայ.

	Միլիոն
Պանքոտն	5818
Առեւտրական թուղթեր Ֆրանսայի Պանքային և վարկի ուրիշ հաստատութեանց մէջ (առանց հաշուելու միւս պանքաները)	2700
Գումար	8518

Ինչպէս կ'երեւայ, կը յարէ Ֆրանսական թերթը, մեռաղադրամի պատրաստ գանակութիւնը մէկ միլիառն աւելի անցած չէ կարճ պայմանաժամով թուղթերէն, և եթէ նկատի առնուի թէ այդ թուղթերը, Ֆրանսայի մէջ, Ֆրանսական Պանքային և առանձին վարկի մեծ պանքաներուն կազմակերպութիւնը հեռանքով, դրամներ կամ իրական հարստութիւններ կը ներկայացնեն, դէպքը ձգելով անգոյ կամ անստոյգ գործառնութիւնները, պիտի ընդունուի թէ դժուար է ասկէ աւելի դրամական ամուր, աւելի զօրաւոր և աւելի անդրդուելի կացութիւն մը երեւակայել, թէ՝ այս միջոցիս և թէ ապագայի առնեն։

ԵՐԿԱԲՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ

Սպանիոյ մէջ պատահած երկաթուղիի արկածին առթիւ, զոր հեռագիրները ծանուցին, սա մանրամասնութիւնները կը գտնենք վերջին թղթաթերով առնուած եւրոպական լրագիրներուն մէջ.— Պարսելոնայէն երկաւորթի առտու ժամը 8.40ին մեկնող կառախումբը, որ Վալենսիա կ'երթար, և որ առաջին կարգի երեք ու երկրորդ կարգի երկու վագոններէ կը բաղկանար, ժամ 11ին Ռուբի-ալ-Ֆրանսի կայարանին համանման գեւակը ինկաւ՝ հինգ մեռ բարձրութենէն։ Մառորիա ժամանած պաշտօնական լուրերու նայելով, այդ արկածէն տասերկու հոգի մեռած և քսանորդու հոգի վիրաւորուած են, սակայն կը կարծուի թէ զոհերու թիւը աւելի շատ է։ Մահերու թիւն ալ պիտի չտանայ, վասն զի վէրքերը ընդհանրապէս խիստ ծանր են։ Կառախումբին կառուցողը հոգեվարք է և մեքենավարն մէկ օրուընդ կտրած։ Երկուշաբթի իրիկուն Պարսելոնա ժամանեցին տասնմէկ վիրաւորներ, որոնց երկուքը ճամբան մեռան։ Կառախումբին մէջ գտնուող ուղեւորներուն թիւը 70-90ի չափ էր։ Կարմիր Խաչի բժիշկը կ'ըսէ թէ առնոց երկուքը միայն բոլորովին անվնաս մնացած են։ Այդ արկածը կը վերագրուի կամուրջին գէշ վիճակին։ Ճարտարագէտները և Պետութեան քննիչը կարծիք յայտնած էին թէ երթեւեկութիւնները կարելի է չարունակել՝ զգուշական միջոցներ ձեռք առնելով, բայց մեքենավարը չդանդաղեցուց կառախումբին ընթացքը երբ կամուրջին վրայ եկաւ, և ամբողջ կառախումբը անցուց. վերջին վագոնները դեռ չէին անցած, երբ վագոնները փլաւ և գրեթէ ամբողջ կառախումբը վար գլորեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՔԱՇԱՆԱՆԵՐՈՒՆ ԶԲԱՂՈՒՄՆԵՐԸ

Ֆրանսայի մէջ եկեղեցւոյ և Պետութեան միջեւ առաջ եկած բաժանման հետեւանքով տարբերաս կղերին վիճակը չատ դառնացած է։ Այդ կարգի քահանաները իրենց պաշտօնն ասպուան պէս կը կատարեն, բայց հաղցնող չկայ թէ ինչո՞վ պիտի ապրին այդ կրօնաւորները։ Խնդիր մը որ դեռ լուծուած չէ։ Գաւառացի կղերին մեծ մասը, իր ծնողներուն աղքատ վիճակը ճանչնալով, չուզեր ոչորմութեամբ ապրիլ, և իր վիճակին յանկարծական փոփոխումը յանկարծական օրուամով մը կը դարմանէ։ Այդ քահանաները հիմա կրօնականէն զատ, աշխարհականի արհեստ մըն ալ ունենալ կ'ուզեն, քանի որ վաստկելու կարողութիւն ունին։ Օրինակի համար, բազմաթիւ ծերունի քահանաներ մեղրաբաժութեան սկսած են, և իրենց հաւաքած մեծաքանակ մեղրը ծախելու չանատանները կը փնտռեն։ Ուրիշներ ալ, օրինակի համար ծանկեմշակութեան սկսած են, և փնտռուած վարդեր կը հոսցնեն կամ մեծամեծաց ապարանքներու պարտէզներուն մէջ իրը պարտիզպան ծառայելու պատրաստ ըլլալնին կը ծանուցնեն։ Ոմանք ալ պահածներու կամ պտուղներէ չինուած անուշեղէններու պատրաստութեամբ կը զբաղին։ Շատեր ալ կան որ հաւաքածութեան սկսած են, ապրուստ ճարելու համար։ Հիմա չատ կրօնաւորներ Թղթատարութեան միջոցաւ իրենց բաւած հաւերը, աղաւնիները և ապարը դանդաղ գաւառներէ մինչեւ Բարիզ կը դրկեն, և ուր իրը կրօնաւորներու ձեռքով բաւած թռչնեղէն, մեծ գինիներով ծախու։ Կանոնին ներմուծանդ կաթոլիկներէն։ Քահանաներ ալ կան որոնք դանդաղ արհեստներու մէկ ձեռական ալ խառնութիւններով կը ճարեն իրենց օրապահիկը։ Օրինակի համար, Բուրգնէլի երէցը գուլպայ հիւսելով, Մորաժի երէցը թռչունի վանդակ չինելով, և ուրիշներ ալ ինքնաշարժ հանքի լաստեր չինելով, կարի մեքենայ կամ հեծելանիւ նորոգելով կը զբաղին։ Մեծ մասն մը ալ, իրենց կանագործ, տեղան, աթոռ, մահճակալ եւայլն կը չինեն։ Քահանային մէկն ալ մանագիտութիւն ըրած է նամակի առկուն պահարաններ չինելը. քահանայ մըն ալ իրը ապագրող և ուրիշ մըն ալ իրը փոստագրիչ լաւ դրամ կը չահին։ Իրը օգնագործ և յարդարիչ աշխատող քահանաներ ալ կան։ Նոյն իսկ սակերիչներ, մեքենագործներ, վարպետ ժամագործներ և մեքենագէտներ ալ երեւան եկած են վանական լուծեալ միաբանութեանց անդամներէն։ Այս ամէնէն կը հեռաւի թէ մարդ միշտ խելացութիւն ըրած կ'ըլլայ եթէ իր զբաղումէն զատ ուրիշ ո և է արհեստի մը «ամբէօռ» ըլլայ, ի հարկին անօթի չմնալու համար։

ՇԱԲԱԹԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՆԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՆԱՐՈՒՄ.— Երէկ, ուրբաթ, Սելամլրքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ֆրանսայի դեսպան Գ. Բոնթան և Դերմանիոյ դեսպանատան գործերը վարելու պաշտօն ունեցող Գուքրէշի գերման դեսպան Գ. Ֆոն Փիտերլէն Վախթէր պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Հապէշիստանի կայսր Վեհ. Մենելիք Բ.ի կողմէ Կ. Պոլիս ժամանած մասնաւոր պատուիրակութիւնը պաշտօնապէս ընդունուեցաւ Վեհ. Սուլթանին կողմէ և այդ պատուիրակութեան նախագահ Մաշաշա զորավարը իր բերած կայս. գիրը մատոյց յոտս կայս. Դահոյից։

ՀԱՊԷՇԷ պատուիրակութիւնը, որ Մենելիք կայսեր յարգանքները Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար Կ. Պոլիս եկած է, պաշտօնական համազգեստով և հիւրասենեակներուն հետ, երկէ առտու, պալատական կառքերով Բերա Բէյլէրէն կայս. Պալատ գնաց և հիւրասենեակը դիտեց Սելամլրքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով հապէշ պատուիրակութեան ներկայութիւնը, բարեհաճեցաւ Իր կայս. մեծարանքները շնորհել։ Սելամլրքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատուիրակութիւնը, արարողութեան Կալիպ փաշայի առաջնորդութեամբ պատիւ ունեցաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Պատուիրակութեան պետ Մաշաշա զորավարը յոտս կայս. Դահոյից մատոյց Մենելիք կայսեր մէկ գիրը և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Հապէշ պատուիրակութիւնը յետոյ Բերա Բէյլէս վերադարձաւ պալատական կառքերով։

ԵՐԶՆԿԱՆԻ կառավարիչ Մամմուա Արիֆ փաշա, որ Տիարպէքիրի նահանգին կուսակալի փոխանորդ կարգուած է, ճամբայ ելեր է դէպի Տիարպէքիր։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ վարժարանին նոր կառուցուելիք շէնքին չինութիւնը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, փութով առաջ կը տարուի։ Քարակիր մասին չինութիւնը ամբողջովին յանձնառուներու տրուած է՝ կառուցման յանձնաժողովին միջոցաւ կատարուած նուազագոյներով։ Հիմակ ալ փայտէնէ մասին յանձնումին համար նեղաղուրդ կը կատարուի։

ԿԱՑՍ. ԾՆՈՐՀ.— Լիւլի Գուլիպզի հեռեալ սարկան-ղիսուորներէն Լամէմ Զաւուշ, մարդասպան մը ձերբակալելու պտուն դնական վիրաւորուած ու մեռած ըլ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴԻՐԴ

Ուսումն. Խորհուրդը երէկ նիստ գումարեց Ս. Պարիզեանի Հօր բնակարանին մէջ և զբաղեցաւ նոր Կազմական Կանոնագրով դէր պատրաստած էր Ս. Պարիզեանի Հայրը, հիմնուելով Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներուն պատրաստած նոր-քին Կանոնագրին վրայ։

Ներքին և Կազմական Կանոնագիրներու համաձայն՝ երկրորդական վարժարաններն ալ պիտի ենթարկուին Ուսումն. Խորհրդոյ և այսպիսով Մանկապարէզէն սկսեալ մինչեւ երկրորդական դպրոցի մը աւարտումը 13 տարուան ուսման ընթացք մը պիտի ըլլայ և ընդունելով որ առնուազն 5 տարեկանէն սկսելով մանուկներ պիտի յաճախեն Մանկապարէզ, 18 տարեկան անոնք աւարտած պիտի ըլլան երկրորդական վարժարանները։ Նախակրթարաններն ու երկրորդական վարժարանները աւարտող չրջանաւարտներ, ընթացաւարտներ եւ ուսումնաւարտներ մասնաւոր վկայականներ պիտի տանին Ուսումն. Խորհրդոյ և իրենց ուսուցիչներուն կողմէ վաւերացած՝ ուսուցիչներուն ալ երկու գլխաւոր խումբերու բաժնուեցան դասարարութեան և դասաւանդութեան համաձայն։ Առաջին խումբին մէջ դասուեցան մանկավարժներ, վարժապետներ և դասարարներ, և երկրորդ խումբին մէջ օգն. մանուգէաներ, մանուգէաներ, աւագ մանուգէաներ և ուսուցչապետներ։ Ուսուցչական թեղոններ և տեսչական պաշտօններ կարելի է ձեռք բերել երկարամեայ օգտաւոր պաշտօնավարութեամբ և մասնագիտական հմտալից գործերու հրատարակութեամբ։

Ամբողջ Կազմական և ներքին Կանոնագիրները այս ձեւով մշակուելէն եւքը պիտի բազմագրուին և կրկին անգամ Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներուն քննութեան ենթարկուելէն եւքը, ամէնէն յայտնի մանկավարժներուն և փորձառու վարժապետներուն պիտի ղրկուին անոնց տարբեր կարծիքներն ու տեսութիւններն ալ նկատի առնելու համար։

ԹԷՐԱԳԻ ԹԱՂԱՔԻՆ ԴՈՐԾԵՐԸ. —

Ինչպէս յայտնի է Թաղ. Ժողովոյ որոշումով, Բերայի համար առժամեայ նոր Թաղ. Խորհուրդ մը պիտի կազմուի։ Կը լսենք թէ Տնտես. Խորհուրդը Բերայի Թաղական հաշիւները մանրազնին քննութեան ենթարկած է և կարգ մը դիտողութիւններ բրած է Թաղային մասակարարութեան մասին և մանաւանդ եկեղեցական ազատ կարգ ծախքերու համար։ Դիւանական և դպրոցներու մասակարարութեան համար ալ դիտողութիւններ եղած են Տնտես. Խորհուրդը իր դիտողութիւնները մասնաւոր գրութեամբ մը պիտի ուղղէ Ս. Պարիզեան Հօր։

ՅՆՏԵՍԱԿԱՆ

Խորհուրդ՝ կեդրոնական վարժարանի նախակրթարանին համար ըրած դիտողութիւնը այնքան արդարացի գտած է Խնամակալութիւնը, որ որոշած է գալ ապրիլեան սկսեալ դոցել նախակրթարանը և այսպէսով մօտաւորապէս 350 սակի խնայողութիւն մը ընել։

ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻ

Հոգաբարձութեան անդամներէն Ցարութիւն էֆ. Աւլանեան և Տիրան էֆ. Կիւմիւշկերտան երէկ այցելեցին Ս. Պարիզեան Հօր և խորհրդակցեցան Հիւանդանոցի Նիւթական մասակարարութեան մասին։ Ինչպէս յայտնի է, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը արդէն առաջին օրէն խնայողութիւններ ընելու պէտքը կը նշէր։ այժմ կը կարծենք թէ այս պէտքը չատ աւելի զգալի դարձած է տիրող ընդհանուր դրամական անձկութեան հետեւանքով։ Դժուարին խնդիրը պատասխանելու թիւի կրճատման հարցն է։ Հիւանդները անկարելի է հեռացնել և նոր եկողներն ալ չատ դժուար է մերժել։ բայց նոր ծերեր և ապուշներ ալ եւս կարելի չպիտի ըլլայ ընդունել և նոյն իսկ եթէ կարելի ըլլայ Հիւանդանոցի ծերերէն չատերը պէտք է զրկել իրենց պարագաներուն քով, ինչպէս նաեւ ապուշներէն անոնք որ իրենց տուներուն մէջ կրնան պահուիլ։ Կը լսենք թէ այսպիսի հեռաւոր ընթացքով Հիւանդանոցի բարեկամ Հոգաբարձութիւնը պահանջած պիտի ըլլայ, ամէնէն աւելի պատասխանելու արժանի բուժելի հիւանդներու իրաւունքները։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ

Նոյնպէս Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ. երէկ մայրաքաղաք եկաւ Պարիզակէն, ուր կը գտնուէր մէկ քանի չաբաթներէ ի վեր։

ՄԱՍԻՍ ՆԵՏԵՂԵՑԻՈՅ

Եռաձայնի խումբը յառաջիկայ կիրակի, ինչպէս գրեցինք, Եկմալեանի եռաձայն պատարագ պիտի երգէ նոյն եկեղեցիին մէջ։ Ս. Պարիզեան Հայրը այս առթիւ պիտի նախագահէ նոյն օրուան արարողութիւններուն։ Եռաձայն Պատարագէն զատ, երաժշտապետ Մէհերան էֆ.ի կողմէ պատրաստուած «Աւլլոյ»ը, «Աբի»ն, «Նոբատեղծեալ»ը, «Կանանցն կանեղով»ը, «Ճաշու»ն եւս եռաձայն պիտի երգուին։ Դպրաց Դասը 14 ոսկիով չգալ երգեհոն մը գնած է, լրացնելով այսպէս իր կարեւոր մէկ պակասը։

*** Մաքրիկեանի Դպրաց Դասուն հրաւէրին վրայ, Մայր եկեղեցւոյ եռաձայնի խումբը մէկ քանի կիրակի վերջը եռաձայն պատարագ պիտի երգէ եղեղեցիին մէջ։

*** Տ. Գրիգորիս Վրդ. Պալագեան Պալաթու եկեղեցիին երգեցողութիւնները կանոնաւորելու համար, տեղւոյն երաժշտապետութիւնը պիտի յանձնէ Մէհերան էֆ.ի։

*** Երաժշտապետ Զուլհեանն էֆ. Սամաթիոյ եկեղեցիին երաժշտապետ անուանուած է։

ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՐԴԻՐԴԸ

երէկ գումարեցաւ Պարիզաքաղաքի մէջ, նախագահութեամբ Փոխանորդ Սրբազանին և զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

ՍՏԱՄԱՆԳԻՆ

Իզմիրի հայ ընթերցասէր միութեան տեղեկագիրը 1906 յունուար 1է մինչեւ 1907 դեկտեմբեր 31, ուրկէ կը տեսնուի թէ այն հատատութիւնը, որ հիմնուած է 1869ին և հետեւաբար 37 տարուան չրջան մը բոլորած է, հետզհետէ իր ընթերցասէրը և գրադարանը տեղական թերթերով ու գրքերով ճոխացուցած և հանրութեան զարգացման գործին զարկ մը տալով հանդերձ, Մեսրոպեան վարժարանի աղջկաթի ուսանողներուն գրենական և այլ պիտոյքները հոգացած է։ Հայ ընթերցասէր հիմնադիրներ և մշակայ հոգածու Տեար Գ. Ճ. Բաբաղեան, որ տասնեակ մը տարիներ առաջ ընթերցասէր չէնքին կառուցման առեն 60 սակի փոխ տուած էր ընթերցասէր Վարչութեան, վերջերս նոյն Վարչութեան անդամներէն մին իր մօտ հրաւիրելով յայտնած է թէ նոյն գումարը կը նուիրէ ընթերցասէր։ Հայ ընթերցասէր Վարչութեան անդամները՝ Տեարք, Հ. Ճ. Շահինեան (ատենապետ), Ե. Մ. Պալեան (ատենադպիր), Ս. Ճ. Սիվրիսաքեան (գանձապետ), Վ. Դ. Պալաքեան (գրադարանապետ) և Ս. Ճ. Դուլլուքճեան, այս առթիւ իրենց շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր բարեբէր նուիրատուներուն։ Ընթերցասէր հասոյթի աղբիւրներն են, տարեկան բաժանորդագիններ, Թանգարանի հասոյթ, լօգուսէ գոյացած դրամ, ծախուած աւելորդ լրագիր են.., իսկ ելքը եղած է, թերթերու վճարած բաժանորդագիններ, տպագրական ծախք, ներքին նորոգութիւններ, ծախու առնուած գրքեր եւն. իսկ պատրաստի գումարն է 1209 ղրուշ։ Իզմիրի Գաւառ. Վարչութեան՝ Տնտես. Խորհուրդը հաստատած է այս միամեայ հաշուեցոյցին ճշդութիւնը։

ԹԱՇՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Բժշկական Ընկերութիւնը նիստ գումարելով զբաղեցաւ չատ մը չահեկան խնդիրներով։ Պէտք է ըսել որ Բժշկական Ընկերութիւնը հեռաշեակ աւելի կարեւոր հետազօտութիւններով կը զբաղի։ Նախորդ նիստին Տքթ. Եղուպեանի բանախօսութիւնը հեռաքրքրական վիճաբանութեան նիւթ ընծայեց։ Այս նիստին Տօքթ. Վ. էֆ. Թորգոմեան կարդաց մանրամասն և ընդարձակ տեղեկագիր մը քսէրոյի այն դէպքի մասին, որ պատահած էր մայրաքաղաքիս մէջ և որու մասին պաշտօնական յայտարարութիւններ հրատարակեցինք։ Այս չահեկան բանախօսութեան մասին կը յուսանք յառաջիկայի աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել։

ԹԱՌՆԱՑԱԿԱՆ ՁՍՈՒՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. — Ըստ որոշման Պատկ. կրօն. Ժողովոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան և հրամանաւ Ամեն. Ս. Պարիզաքաղ Հօր, թիրացու Օգաէն Մնակեան քահանայ պիտի ձեռնադրուի յառաջիկայ կիրակի (Նոյ. 18), Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վրայ։ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ բարեբարեաց քարոզիչ Գեր. Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկ. Վէհապետեան յանպատրաստ Ս. Պատարագ մատուցանելով պիտի կատարէ ձեռնադրութիւնը, հետեւեալ կարգադրութեամբ.—Նոյ. 16 ուրբաթ երեկոյ՝ դպրութիւն և կիսապարկանագրութիւն։ Նոյ. 17 շաբաթ առաւօտ՝ աւագ սարկաւագութիւն։ Նոյ. 17 շաբաթ երեկոյ՝ քահանայական կոչում։ Նոյ. 18 կիրակի առաւօտ՝ քահանայական ձեռնադրութիւն։

Ծանօթ.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 2, Ս. Պատարագ՝ ի ժամ 3½, քահանայական ձեռնադրութեան ի ժամ 4½։

(Կնիք Թաղ. Խորհրդոյ)

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Եդեսիա, 26 Հոկտ. 1907

Այն օրէն ի վեր որ անձնական հաշիւներ ունեցող և խիղճերնին պատուհանը դրած քանի մը անձանց միջոցաւ տեղւոյն Առաջնորդին դէմ հակառակութիւններ տեսնուեցան, անոնց կողմէ վարձած քանի մը նամակագիրներ օրաթերթի մը մէջ բան գործ ըրին սուտ ու սխալ տեղեկութիւններ ու տրամաբանութենէն զուրկ տողեր գրելու։ Անոնցմէ մէկը՝ որ Երուսաղէմանակ ազգական վարդապետի մը դրամովը կ'ապրի և արբեցողի ու հայհոյիչի ազգ տիպար մը դարձած է, լսելը-ճանաչեցաւ իր ազգականին միաբանակից Առաջնորդ վրդպ.ի մը դէմ ամէնէն սարսիրդ տողերը գրելու։ Ճշմարտութիւնը ընթերցող հանրութեան պարզելու պէտքին առթիւ՝ Արեւելքի Թղթակիցները անցեալները ձանձրոյթ սանձեցին այդ հակառաջնորդականներու դիմակը վար առնելու և հրապարակեցին անոնց խոսակցի արարքներն ու անպատասխան ընթացքը։

Կը կարծուէր որ Արեւելքի էջերուն մէջ եղած այդ կշռամբիչ յայտնութիւնները բաւական խրատ պիտի ըլլային անոնց, որոնք առնէ մը ի վեր բերանուն եկածը դուրս կուտային անխիղճ՝ ո՛չ սուտէն, ոչ ալ անպատուութենէն զգալով։ Բայց այս մասին սխալած ենք եղեր, որովհետեւ այդ նամակագիրներէն մէկը՝ նոյն էջերուն մէջ (3 հոկտ.) առջի կարծր երեսովը նորէն կը ներկայանայ և նոր խեղաթիւրումներով ու հակասական խօսքերովը նախորդ սուտերուն խաւարfարտը ասոիճան մը ալ կը տուարացնէ։

Հարկաւ չարժեր զբաղիլ անոր մէն մի տապատում պարբերութիւնով, կը բաւէ յիշել միայն թէ Ա.՝ Եդեսիոյ ազգայիններուն մեծամասնութիւնը երբի՛ք համամիտ և գործակից գտնուած չէ հակառաջնորդականներուն ու անոնց անպատուաբեր արարքներուն։ Բ. մասի վրայ համրուող քանի մը կրքոտած հակառաջնորդականներէ զատ՝ տեղացիներէն ո՛չ օք հակառակութիւն ունեցած է կամ ունի Առաջնորդարանի քարտուղարին դէմ, որ իր երկարամեայ բազմազան պաշտօններով ու ծառայութիւններով բոլոր ողջմիտ ժողովրդեան կողմէ միշտ գնահատուած ու յարգուած է, այնպէս որ եթէ իր ծանօթ զգուշաւորութեամբ տեղական բոլոր եկեղեցի. ու կրթական վէճերէն հեռու մնալու դիտաւորութեամբ ինքզինքն վճռապէս որոշած չըլլար թողուլ ամէն ազդ. պաշտօն և առեւարական ասպարէզին հետեւիլ՝ բոլոր հակառաջնորդականներն իրենց ամբողջ ուժովն իսկ չպիտի կրնային ա՛և է կերպով վնասել անոր դիրքին։ Գ. բոլորովին վերացական խօսք է քսնիչ փառէն վրդ.ի վերագրուած զրոյցը՝ Առաջնորդ հօր նկատմամբ։ Դ. Նամակագիրը բացարձակապէս ստած է գրելով թէ Թաղ. Ժողովը կազմելու մասին երկու կողմէն հաւասար թիւով անդամ առնելու առաջարկը չեն ընդունած եղեր հակառաջնորդականներու դէմ գանուողները։ (Այս պարագան եթէ կրնայ հաստատել այդ տողերը գրողը, մենք կը խոստանանք ա՛լ լռել ու չգնդատել իր ուրիշ կարգ մը սուտերը։ Իրա՛ւ ապշեցուցիչ բան է որ մինչ հոս Պարիզաքաղաքը քննիչ մը ունի, անոր ներկայութեան եղած դարձած իրողութիւններն ալ այսպէս կը խեղաթիւրուին և բոլորովին հակառակ գոյնով կը ներկայացուին հանրութեան)։

Այս կարգի սուտեր մրատող նամակագիրը՝ եթէ անպատճառ մարմով կը դպչի թերթերու մէջ գրելու՝ նոր սուտեր դարձնելու տեղ՝ ինչո՞ւ մինչեւ ցարդ հրապարակ չեկաւ Արեւելքի մէջ հակառաջնորդականներու ազգ բարքերուն ու արարքներուն մասին գրուած այնչափ չանսէպիչ ամբաստանութիւնները հերքելու։ Ինչո՞ւ ինք և իր թելադիրները կասարեալ պաղարիւնութեամբ ակնոցին տափակցուցին ու լռութեամբ անցան՝ երբ գրուեցաւ Ա. թէ հակառաջնորդականները քննիչ փառէն վրդ.ի սենեակը ու գրդոցը գողնալէ բացատ են՝ անոր Պարիզաքաղաքն ղրկած տեղեկագրին պատճէնը ձեռք անցնելու համար, ու բացած են Պարիզաքաղաքէ անոր հաստցեին եկած պաշտօնագիր մը՝ ու այս եղելութիւնը մասնացոյց ընող ուղղագիր խեղճ ժամկոչը ապտակել տուած։

Բ. թէ հակառաջնորդականները հանրութիւնը խաբել փորձած են՝ նոյն օրաթերթին մէջ տատասելով՝ իբրեւ թէ նիստերուն մէջ դատանափոխներու թիւը 250ի հասած է. (մինչ խարուած ու թելադրուած 40ի չափ անձերէն իսկ՝ մէկ անհատ իրապէս դատանափոխ եղած չէ։)

Գ. թէ հակառաջնորդականները 40ի չափ ռամիկ ազդայիներ թելադրած են դատանափոխ ըլլալու՝ լոկ իրենց կիրքին գոհացում տալու՝ այն է Առաջնորդին հակառակ Պարիզաքաղաքի առջեւ դայթակղութիւն սփռելու աղտոտ նպատակաւ։

Դ. թէ հակառաջնորդականներն անաղնուաբար նոյն իսկ ամէն արգելք յարուցած են ազգկանց դպրոցի ձեռնարկատներու վիճականութեան տեսակներու վաճառումը ձախողութեան մատնելու համար՝ (թէև չյաջողելով իրենց տգեղ նպատակին մէջ՝ ամօթաւոր եղած են։)

Ե. թէ Եդեսիոյ բարեպաշտ ժողովրդեան աւանդական հիւրասիրութեան հակառակ՝ հակառաջնորդականները քննիչ Տ. Փառէն վարդապետի համար եղած կերակուրի չնչին ծախքը խօսքի առարկայ դրած են միայն այն պատճառաւ որ քննիչը իրենց չարաշահ հաշիւներուն գործիք դառնալ չէր ուզած, և նոյն իսկ յանդգնած են չամսիրութեան անմարսելի դպարտութիւն մը լրիւրել անոր նկատմամբ։

Զ. թէ քանի մը տեղացիներու համար Պարիզաքաղաքը նախատական բաներ գրելէն եւքը՝ Առաջնորդին դէմ մամլոգանելու նեղ պարագային մէջ՝ զանոնք իրենց կողմը շահելու համար՝ իրենց առջի գրածը ուրանալով՝ անոնց առջեւ հակառաջնորդականները սուտ երդումներ ըրած են, առանց խորհելու որ նոյն իսկ Պարիզաքաղաքի Դիւանատան մէջ պահուող իրենց թելադիր դատապարտիչ կ'ելլաբ ի-բենց սուտերուն։

Է. թէ մեծամասնաբար իրարու աղգական ու կապակից անդամներէ բաղկացեալ Դաւառ. Ժողովը կորնչուցած ըլլալով մասնաւոր՝ իր իրաւասութեան սահմանները մատնելով ապօրինի նիստի մը մէջ կրքոտ ու անհաւասար ոգիով մը (նախապէս իր կողմէ դատապարտուած ըլլալուն հակառակ) Առաջն. փոխանորդ ընտրած՝ և լուրջ դիտողութեանց առջեւ 12 ժամ եւքը տարուած է չեղեալ նկատել Առաջնորդին հակառակ ըրած իր այդ որոշումը։

Ը. թէ Առաջնորդ Տ. Անանիա վարդապետի դէմ հակառակողներն անոր չը-նորհիւ յառաջացում գտած երախտամոռացներ են։

Թ. թէ 2-3 հակառաջնորդականք դիւանի 2 անդամներու առորդրութեամբ գաղտնի կերպով քաղիցս Պարիզաքաղաքն հեռագիր և գրութիւն ուղղած են Առաջնորդին՝ ու յետոյ քննիչին հակառակ, կեղծաբար իբրեւ Դաւառ. Ժողովոյ կողմէ գրուած ներկայացնելով զանս։

Ժ. թէ հակառաջնորդականք այս և նմանօրինակ անաղնիւ արարքներու պատճառաւ՝ իրենց արժանաւոր բարոյական պատիժը ընդունած են Ազգ. Պարիզաքաղաքէ՝ Դաւառ. Ժողովոյ լուծումով, որ խստագոյն կշռամբանք մըն էր զգաստամի ոգի մարդոց համար։

ԺԱ. թէ հակառաջնորդականք իրենց անձնական հաշիւները փրկելու նպատակաւ, քանիցս յանդգնած են Դաւառ. Ժողովոյ աշխատութեանց արգելք հանդիսանալու փորձեր ընել։

Արդ, երբ այս ամբաստանութիւնները հրապարակաւ իրենց հասցէին ուղղուած ըլլալէն եւքը, հակառաջնորդականք անոնց մասին բացարձակ լռութեամբ կ'անցնին և միւս կողմէ կը համարձակին իրենց անարգիս դիրը չարունակել յարդուած արժանիքներու դէմ, ասով անգամ մը եւս կը հաստատեն թէ իրենց մօտ օ՛րչափ ընթացած է պատուի ու խղճի զգացում ըսուած բանը։

Արեւելքի Թղթակիցները պատրաստ են հաստատելու իրենց իւրաքանչիւր տողը։ ուստի հակառաջնորդականք այս անպատասխան արարքներ ամբաստանութեանց կեղծէն չմնալուած, չենք գիտեր ապաւին ինչ երեսով նոր սուտեր գրելու կամ գրել տալու կը յանդգնին։ Պատուի նախանձախընդրութեան մասին անոնց ցոյց տուած այս ընդարմացած վիճակին, ընթերցող հասարակութիւնը կրնայ իր դատաստանն ընել անոնց բարոյականին նկատմամբ։

Տեղացի

ՄԱՍԻՍ

Գրական շաբաթաթերթերի 47րդ թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ. — Գրական նոր հոսանքի փորձ մը։ Նովելա Արմէն.—«Մասիս» ընթերցող հասարակութեան (Տարեկիցին առթիւ) ԹՈՒ.։—Սեպտեմբեր մը (պատմուածք) Զապէլ Եսայեան։— Մադուսեան, Շապանեան, Իսկան. Շահին. Հ.։— Կոյս Տիրամայրը (Զմեռնեան Եղիշէ Եպիսկ. Դուրեանին) Լեւոն Խաչատեան։—Գանգին Արձանաց. Սարքեան։—Գերման դատարարութեան մեծարը. Գ. «Մասիս» իր այս թիւով կը լրացնէ Ա. Տարեշրջանը, և յաջորդ թիւով զոր կը յայտարարէ բացառիկ ընել, սուսար ծաւալով և ճոխ բովանդակութեամբ, կը սկսի Բ. Տարեշրջանին։ Հայցէ՝ Գալը Ազի Հասատեսի թիւ 38։

ՀԱՆԴԱՆԴԻՏԱՆ

պատկերազարդ ու զուարճաբերներու յատուկ շաբաթաթերթին 12րդ թիւը հրապարակ եւած է մեծադիր էջերով և հետեւեալ բնամեալ և ծիծաղաբեր յօդուածներով.— Անդրէ առեղծուած. — Նը. Թօլայեան։ Մեռելը կ'ողջնայ... (եիսա ծիծաղաշարժ զուարճական) Լիլիա Անասանին Օրագիրը.— Բոպաս։ Ամերիկայի յուզարկաւորութեան հանդէսը.—Անմեռուկ Կանանց շրջ. (խոհեր).— Վ. Սրվանեան. Բարկահիս կինը.—Վէմեան։ Շեղեղ ցերեկոյթ.—Թմբ. Շաբաթուան զուարթ լուրեր։ Արսէն Լիւբենի տարօրինակ կեանքը՝ Թերթեան։

ԵՐԱՇՏԱՏԱՆԱՆ-ԹԱՏԵՐԱՆԱՆ

Պէրլիրեան նուագահանդէսը, ինչպէս գրեցինք, տեղի կ'ունենայ վաղը, ժամը 8½ին (Ք. Թ.) Բերա Բէթի Շանի ձմեռնային Թատրոնին մէջ։

***

Կ. Պոլսոյ երաժշտական Ընկերութիւնը, որուն սարքած փալլուն նուագահանդէսները այնքան մեծ ախորժով կ'ունկնդրուին բոլոր երաժշտասէրներուն կողմէ, ձմեռնային եղանակին առթիւ վերսկսած է իր նուագահանդէսներուն շարքը։ Առաջին երաժշտական երեկոյթը պիտի տրուի յառաջիկայ երեքշաբթի գիշեր, 3 դեկտ., ժամը 9ին, Ինիոն Ֆրանսէզի օրահերուն մէջ, նուագապետութեամբ ծանօթ մաէսթրո Պ. Նավայի։ Յայտագրին մէջ կ'երեւան Բօրոդին, Զայքովսքիէ, Շոպէնթիէէ և Մօցարթէ ընտիր ու ախորժալուր կտորներ։ Թուագրուած տեղերու համար պէտք է դիմել Ընկերութեան գանձապետին՝ Պ. Մօլէոյի, Գալաթիա, Պանք տը Սալոնիք։

***

Մանօթ կատակերգակ Անդրէա Թէէրիմ էֆ.ի Տնօրէնութեան տակ կազմուած ՕՍՄԱ. ՆՈՐ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԸ, որուն կ'անդամակցին Տիկ. Հէքիմեան, Տեարք՝ Շահէնեան, Թօլայեան, Փափազեան և այլ արուեստագէտներ, այս իրիկուն ժամը 3ին Շահզատէ Պազիի Թատրոնին մէջ իր առաջին ներկայացումը պիտի տայ։ Խաղն է Ֆրանսացի հռչակաւոր կատակագիր Լապիշի՝ Մ. ԲԻՐԻՇՇՈՆԻ ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆը, ուրկէ վերջ պիտի ներկայացուի նաեւ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾը անուն դաւեալ մը։

*** Օսմ. առամթիք թատերախումբը այսօր կը մեկնի Ռոսսթօ, ուր շարք մը ներկայացումներ պիտի տայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, Նոյեմ. 28)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆԴՈՆ, 27 Նոյ.—Սուեիսքոն օվ Լրնտրն հնս Սմիթ Պանքային ընդհանուր Տնօրէն և սեղանաւորական աշխարհի մէջ հեղինակութիւն ունեցող անձնաւորութիւն մը, Սըր Թէէլիքս Շեւոդրը այսօր սեղանաւորներու Հասատատութեան մէջ բանախօսութիւն մը ըրաւ դրամական այժմեան վիճակին վրայ։ Այդ ճառին ամփոփումը սա է.— «Վերջին չաբաթներու մէջ տեղի ունեցած գլխաւոր երեւոյթը միջազգային դրամական հրապարակին մէջ սերտ համերաշխութիւնն է։ Առեւտրական ընդարձակ երկրի մը ենթարկուած վիճակը անշուշտ ազդեցութիւն կ'ունի ուրիշ երկիրներուն վրայ և Եւրոպայի մէջ. մօտաւոր ապագայի մը գուշակութիւնն ընելէ առաջ պէտք է որ ամերիկեան ազգային անհատականութիւնը նկատենք։ Ինչպէս դրամական ամէն տագնապ, արդի տագնապն ալ յառաջ եկած է արտասովոր բարգաւաճման հետեւանքով չափազանց վստահութենէ։ Ամերիկայի մէջ մեր բարեկամները անսահման վստահութիւն ունին իրենց երկրին ապագային վրայ. վստահութիւն մը որ հարստութեան անսահման աղբիւրներ կ'ապահովէ իրենց։ Օրինաւոր ձեռնարկութիւններուն կը հետեւի վարկի վրայ հաստատուած շահագործութիւնը. մեծ ձեռնարկներ կը սկսին, ակնկալելով թէ պէտք եղածին չափ առատ դրամ տրամադրելի պիտի ըլլայ իրենց. ապա յանկարծ երեւան կ'ելլէ թէ չատ յանդգնութեամբ սկսած են գործ։ Միայն թէ մարդ իրաւունք կուտայ Ամերիկայի սեղանաւորներուն, մտածելով թէ անոնցմէ մէկ քանին ժամանակ մը ի վեր դիտել տալով ամերիկեան սեղանաւորական դրութեան անկատարութիւնը, բարենորոգումներ կը պահանջէին, բայց անլսելի մնաց իրենց այդ դիտողութիւնը։ Իրաւք է թէ երկար տեսնէ ի վեր ազգային տագնապը երեւան եկած չէր։ բայց երբ անգամ մը յարձակեալ այդ տագնապը, չի կրնար ցիր տեսնէն վերջին երեւան գալ։ բայց պէտք չէ մոռնալ թէ քաղաքական հորիզոնին պայծառ եղած տեսն երեւան եկաւ այս տագնապը։ հակառակ պարագային՝ չատ աւելի մեծ ու վտանգաւոր պիտի ըլլար անոր ազդեցութիւնը։

«Դարձեալ Անգլիոյ, պէտք չէ մոռնանք թէ դրամական մեծագոյն վճարումները կը վնասեն վաճառականութեան և իրար աշխարհի դրամական մեծ կեդրոն, մեր ունեցած դիրքն ալ կը խախտի. դիրքը մը որ պատասխանատուութիւն և զոհողութիւններ ալ կը բերէ իր հետ. բայց ես կը կարծեմ թէ մեծագոյն զոհողութիւնն այն պիտի ըլլայ որ — թէպէտ ոչ մօտաւոր ապագայի մը մէջ — աւելի փոքր մասնավաճառներուն վրայ ալ չպիտի կրնանք յոյս դնել։ Տարակոյս չկայ թէ դրամի մեծ ընկերութիւններէն չատերը պանքայի գործառնութիւններ ըրած են, բայց առանց գործադրելու զգուշաւորութեան համար պէտք եղած կանոնները. ընդհանրապէս կ'երեւի թէ վարկի ենթակայութիւնը անհասատ վիճակ մը առած բերած է որով կարելի չէ տեւականապէս անսասան մնայ սեղանաւորական սա է դրութիւն։ Մ. Նահանգաց մէջ տիրող այժմեան դրամական անձկութեան անխուսափելի հետեւանքն է նարտարարուեստին և վաճառականութեան դադարումը, որ գիներու անկումը յառաջ պիտի բերէ, ինչ որ մինչեւ մէկ սահման տեղի ունեցաւ արդէն, և պիտի ազդէ համայնարհային վաճառականութեան վրայ։ Եւրոպայի մէջ ոսկիի պահեստնկատմամբ խնայողութիւնն ու վերադարձումն այն սահմանի հասած է որ լրջօրէն կ'ազդէ գործերուն կանոնաւոր ընթացքին։ Մ. Նահանգները վերջապէս իրենք իրենց ոյժերով պիտի յաղթեն այս դժուարին կացութեան. ատոր տարակոյս չունիմ ես։» Սըր Թէէլիքս Շեւոդրը առեւտրական վիճակին ակնարկելով ըսաւ.— «Երեւոյթներէն դատելով ոչ միայն Անգլիոյ, այլ ընդհանուր աշխարհի վրայ վաճառականութիւնը աւելի պիտի սահմանափակուի քան թէ ընդարձակուի. միշտ այնպէս եղած է որ չափազանց գործունէութեան ժամանակի մը հակազդեցութիւն մը կը յաջորդէ. և այդ հակազդեցութեան երեւան ելլելուն ամէն նշաններն ալ կան արդէն. ինչպէս յայտնի է, վաճառականութիւնը չատ արագ կերպով զարգացաւ, այնպէս որ արամադրելի դրամագլուխը չբաւեց ամէն կողմերէ ցուցուած դէպքերը գոհացնելու։ Դիտել կուտամ մասնաւորապէս երկաթուղիներու չինութիւնները կամ անոնց բաւականութիւնը և ճարտարարուեստի գործարաններուն մեծագոյն մասին մէջ կիրարուած ելեկտրական ձեռնարկութիւնները, որոնք մեծաքանակ դրամ կ'առնէին հրապարակէն և պատճառ եղան տոկոսի բարձրացման։ Այս վիճակը աւելի Միացեալ Նահանգաց և Գերմանիոյ մէջ զգալի էր։»

ՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 29 Նոյ.— Բարիզի Սակարանին մէջ կը չեշտուին լաւ տրամադրութիւնները։ Գրեթէ բոլոր արժեթուղթերուն գիներու բարձրացումը կը չարունակէ։ Այսօր տեղի ունեցաւ «բուլմ»ներու պատասխանը և թէեւ գնողներէ չատերը վաճառեցին, սակայն գիներու բարձրացումը չարունակեց։ Սակարանին ուղղութիւնը կ'երեւայ թէ ամուր ձեռքերու մէջ է։ Լոնտոնի վրայ փոխանակագրին գինը լաւ է՝ 25.22։ Ֆրանսական Ռանդը 30 անդիմ վրայ դնելով 95.20 եղաւ։ Օտար արժեթուղթերը մեծապէս կը բռնուին և դարձեալ ռուսական արժեթուղթերը ամէնէն աւելի նպաստաւորեալներն են. 1906ի հարիւրին հինգ տոկոսաւորը մէկ ու կէս «բուլ»ն չանելով 94.80 եղաւ։ Վարկի հաստատութիւնները օգտուեցան ընդհանուր հակումէն։ Բրէտի Լիոնէն 1169 եղաւ։ Օսմ. Պանքա՝ 688։ Օսմ. ծխախոտի Ռեժիի 427ի բարձրացաւ։ Ռիօ Թինթօն 1682 է, թէեւ պղնձի գինը քիչ մը ինկած է։ Պալիա Դարայսին մինչեւ 461 իսնալով 472ի փակուեցաւ։ Դպարի գիները կ'իյնան. անգլիական՝ 18ին 16.17 և 17.10ին 16.17։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անդլիական քոնսոլիտներու գիները հաստատուն են և միջազգային արժեթուղթերու գիները կը բարձրանան։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու վրայ ամերիկեան արժեթուղթերու գիները մէկուկէսէն երկու «բուլ»ն բարձրացան։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժեթուղթերու գիները ամփոփուն են։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ բնաւ համակրանք չեն մէկ քանի գերման լրագիրներու յայտնած երկիւղին՝ Ֆրանսերէալժէրիական միջադէպերուն առթիւ։

ՀՌՈՄ.—Սդէֆանի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իտալիոյ և Զուլիսերիոյ միջեւ գրեթէ համաձայնութիւն գոյացեր է Կրէնիա կիրճը պեղելու մասին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիոյ Երեսփ. ժողովին երէկուան նիստը աղմկալից էր։ Խրուաթ երեսփոխանները գրգռուած էին Գերմանիոյ նախարարապետին կողմէ Լեհաստանի մասին ծրագիր մը ներկայացուելուն առթիւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այս տեղի աւստրեհունգարական դեսպանը ի զուր թախանձեց Գերմանիոյ նախարարապետին մամ՝ եւ առնել ապու Լեհաստանի ծրագիրը։

—Կը սպասուի որ ֆոն Պիւլով իշխանը Ռայխստագին մէջ պատասխանէ Աւստրիոյ Սլաւներուն կողմէ եղած դիմումներուն։

ԲԼԻԶԹԱ.— Հունգարիոյ նախարարապետ Տօքթ. Վէգերլէ, վաղը, Վիեննա կ'ուղեւորի՝ Խրուաթներու խնդրոյն լուծմանը մասին խորհրդակցելու Ֆրանց Եսդէֆ կայսեր հետ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը վաղսաղօրդ օրը Վիեննայէն պիտի անցնի՝ Սիլէզիա երթալու համար։

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. ժողովը մերժեց Պ. Նաղիի խնդրանքը՝ երեսփոխանի պաշտօն վարելու համար ազատ արձակուելու մասին։

ԼՕՆ

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՖՕՆ-ՔՈՒՎԷՐԹԻ ԶԱՂԱՑՔԸ

ԺԲ.

Այսպէս սխրօրէն սուն կը դառնար, մայր Թրնոյի հետ ունեցած տեսակցութեան յետոյ. Լիլ կը հարցափորձէր իր մօրքաջորը. Լիւսիէն՝ Բոմէրս արձարանին թէրաս նստած՝ մակ կ'ընէր ընտրութեանց մասին փոխանակուած անհամ խօսքերը, առանց բան մը հասկնալու։

Գալով Միլուն, Ֆոն-Քուվէրթի զաղացքը կը գտնուէր, և մարդային իրաց յաջորդութիւն վիճակին վրայ կը խորհէր...

Հանդարտ ու մեղմ իրիկուն մըն էր։ Ցաքուկ ցերեկուընէ մը յետոյ, օդը հաստիւ գաղջ դարձած, հունձքերու և պտուղներու արձակած զօրաւոր հոտերով յագեցած էր։ Անհամար լուսաւորներ կը շաղային երկնակամարին վրայ։ Այն հազար ու մէկ տարտամ եւ չփոթ շշուկները կը լսուէին, որոնք թմրած բնութեան չունչն են կարծես։ Դաշտերը խորհրդաւոր մելամաղանութեամբ մը պարուրուած էին։

Միլու, մութին մէջ կծկած, բնութեան տեսարանին հանդէպ անզգած և իր եղեռնական ծրագիրներուն մէջ թաղուած, դարանակալ կը սպասէր, ականջը հովուն տուած։ Երկար ատեն մակի ընթաց, բայց ջուրի ճղղփիւնէն զատ ձայն չլսեց, որ կ'երթար խրատաւորիչ քանի մը մեթր աւելի հեռուն, Ֆոն-Քուվէրթի զաղացքին կամարակապներուն տակ։

— Վարկեանը նպաստաւոր է, ըստ։ Միլու իւրովի ու նենգաւոր ժպիտով մը։ Ամենը եկած է գործելու և պատեհ գիշերուան կոչում ընելու, ինչպէս Ռոմեոյի մէջ։

Ու սկսաւ քթին տակէն մրմռալ նշանաւոր եղանակը.

Պասպարէ գիս գիտերին
Թեւերուն տակ խաւարին։

Տգեղ ժպիտ մը կծկեց Միլուի բերանը։

Իր թաքստոցէն դուրս ելաւ ամենամեծ զգուշութիւններով, ու սկսաւ հանուիլ։ Թիկնոցակը, շապիկը, տաբատը, կօշիկները հանեց ու ծառի մը տակ դրաւ խնամով։ Վերջին անգամ ալ ականջ դնելէ և կասկածելի ձայն մը չառնելէ յետոյ՝ ջրմուղին մօտեցաւ և ջուրին մէջ սահեցաւ։ Ափանքէն շատ չհեռացաւ, հոսանքէն չքշուելու համար, որուն ուղղութեամբ կը լողար։ Ընդհուպ ջաղացքին երբակամուրջին տակ հասաւ։ Նախապէս ջուրին եղերքը ամաղ բարձր խոտերուն տակ պտտած էր կարճ տանդուխ մը. մեղմօրէն վերցուց և մեծ ճարտարութեամբ դեռեղեց նրբակամուրջին տակ, ոտանդուխին վերին մասը կրծոցնելով դարտարփին։ Ցետոյ սանդուխին վրայ ելաւ։ Դլուխը գրեթէ կը դպչէր փայտէ կամուրջի տախտակամածին, և միայն իրանը ջուրէն դուրս կը մնար։ Վրան շուրջը վոքը շղթայ մը կը կրէր, և այդ շղթային վրայ կար քսակ մը։ Պատտակ մը հանեց անկէ, և տասը վայրկեանէ աւելի թառած մնաց սանդուխին վրայ՝ անհանգիստ դիրքի մը մէջ. ալ ձեռքով ճարտարօրէն կը դարձնէր պատտակը։ Իր գործը աւարտելէ յետոյ՝ քսակին մէջ դրաւ գործիքը, ջուրին մէջ սահեցաւ, մէկ ձեռքով վերցուց սանդուխը և միւսով լողաց, դժուարաւ կուրծք տալով հոսանքին դէմ։ Քանի մը մեթր տեղ յառաջանալէ յետոյ՝ գլուխը վեր առաւ, քանի մը վայրկեան ականջ դրաւ, և քան մը չլսելուն, ջուրէն դուրս ելաւ, իբր յենակէտ գործածելով հոն գտնուող ծառի մը բունը։ Թաւուտքին մէջ պահուրտած, դարձեալ մակի ընթաց։ Ոչ մէկ աղմուկ կը լսուէր, որոնք թմրած բնութեան չունչն են կարծես։ Դաշտերը խորհրդաւոր մելամաղանութեամբ մը պարուրուած էին։

Միլու, մութին մէջ կծկած, բնութեան տեսարանին հանդէպ անզգած և իր եղեռնական ծրագիրներուն մէջ թաղուած, դարանակալ կը սպասէր, ականջը հովուն տուած։ Երկար ատեն մակի ընթաց, բայց ջուրի ճղղփիւնէն զատ ձայն չլսեց, որ կ'երթար խրատաւորիչ քանի մը մեթր աւելի հեռուն, Ֆոն-Քուվէրթի զաղացքին կամարակապներուն տակ։

— Վարկեանը նպաստաւոր է, ըստ Միլու իւրովի ու նենգաւոր ժպիտով մը։ Ամենը եկած է գործելու և պատեհ գիշերուան կոչում ընելու, ինչպէս Ռոմեոյի մէջ։

Ու սկսաւ քթին տակէն մրմռալ նշանաւոր եղանակը.

Պասպարէ գիս գիտերին
Թեւերուն տակ խաւարին։

Տգեղ ժպիտ մը կծկեց Միլուի բերանը։

Իր թաքստոցէն դուրս ելաւ ամենամեծ զգուշութիւններով, ու սկսաւ հանուիլ։ Թիկնոցակը, շապիկը, տաբատը, կօշիկները հանեց ու ծառի մը տակ դրաւ խնամով։ Վերջին անգամ ալ ականջ դնելէ և կասկածելի ձայն մը չառնելէ յետոյ՝ ջրմուղին մօտեցաւ և ջուրին մէջ սահեցաւ։ Ափանքէն շատ չհեռացաւ, հոսանքէն չքշուելու համար, որուն ուղղութեամբ կը լողար։ Ընդհուպ ջաղացքին երբակամուրջին տակ հասաւ։ Նախապէս ջուրին եղերքը ամաղ բարձր խոտերուն տակ պտտած էր կարճ տանդուխ մը. մեղմօրէն վերցուց և մեծ ճարտարութեամբ դեռեղեց նրբակամուրջին տակ, ոտանդուխին վերին մասը կրծոցնելով դարտարփին։ Ցետոյ սանդուխին վրայ ելաւ։ Դլուխը գրեթէ կը դպչէր փայտէ կամուրջի տախտակամածին, և միայն իրանը ջուրէն դուրս կը մնար։ Վրան շուրջը վոքը շղթայ մը կը կրէր, և այդ շղթային վրայ կար քսակ մը։ Պատտակ մը հանեց անկէ, և տասը վայրկեանէ աւելի թառած մնաց սանդուխին վրայ՝ անհանգիստ դիրքի մը մէջ. ալ ձեռքով ճարտարօրէն կը դարձնէր պատտակը։ Իր գործը աւարտելէ յետոյ՝ քսակին մէջ դրաւ գործիքը, ջուրին մէջ սահեցաւ, մէկ ձեռքով վերցուց սանդուխը և միւսով լողաց, դժուարաւ կուրծք տալով հոսանքին դէմ։ Քանի մը մեթր տեղ յառաջանալէ յետոյ՝ գլուխը վեր առաւ, քանի մը վայրկեան ականջ դրաւ, և քան մը չլսելուն, ջուրէն դուրս ելաւ, իբր յենակէտ գործածելով հոն գտնուող ծառի մը բունը։ Թաւուտքին մէջ պահուրտած, դարձեալ մակի ընթաց։ Ոչ մէկ աղմուկ կը

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (33)

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՖՕՆ-ՔՈՒՎԷՐԹԻ ԶԱՂԱՑՔԸ

ԺԲ.

Այսպէս սխրօրէն սուն կը դառնար, մայր Թրնոյի հետ ունեցած տեսակցութեանէն յետոյ. Լիլ կը հարցափորձէր իր մօրքաջորը. Լիւսիէն՝ Բոմէրս արձարանին թէրաս նստած՝ մակ կ'ընէր ընտրութեանց մասին փոխանակուած անհամ խօսքերը, առանց բան մը հասկնալու։

Գալով Միլուի, Ֆոն-Քուվէրթի զաղացքը կը գտնուէր, և մարդային իրաց յաջորդութիւն վիճակին վրայ կը խորհէր...

Հանդարտ ու մեղմ իրիկուն մըն էր։ Ցաքուկ ցերեկուընէ մը յետոյ, օդը հաստիւ գաղջ դարձած, հունձքերու և պտուղներու արձակած զօրաւոր հոտերով յագեցած էր։ Անհամար լուսաւորներ կը շաղային երկնակամարին վրայ։ Այն հազար ու մէկ տարտամ եւ չփոթ շշուկները կը

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՊ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ռումելի Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վճարահանութիւնը

Ռումելի Երկաթուղիի վիճակահանութեան 227րդ թիւրմը պիտի կատարուի 1907 Նոյեմբեր 17/30ին, կէս օրէն առաջ, ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Եւմական, հանրօգուտ շինութեանց և Օսմ. Կայս. Պանքայի ներկայացուցիչներուն մասնակցութեամբ։

Կ. Պոլիս 7/20 Նոյ. 1907 5—5

* * *

ԴՐՈՇՄԱՏԱՊՈՒՐԻՆ ՀԱՄԱՐ «ՎԻԶԱ»

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը հարկաւորներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմատուրքի կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինակն տրամադրութեանց կիրառման մասին ամէն անտառդութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմատուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմատուրքի վիզան կը կատարուի՝ թուղթին վրայ նշանակելով տեսնուած ըլլալը, ինչ որ 2 դրուչ դրոշմատուրքի ենթակայ է՝ վիզայի օրուան թուականով. նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած թուղթերը կանոնաւոր են դրոշմատուրքի տեսակէտով։ Դրոշմատուրքի վիզայի կրնան ենթարկուիլ այն ամէն թուղթերը, որոնք դրոշմատուրքի օրէնքի մասին ո և է թերութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկաւորները դլխաւորաբար կրնան սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարուելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինապէս դրոշմթուղթ փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմթուղթ չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին չեն սկսած գործածուիլ։ 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմթուղթ կը կրեն։ 5. Դրոշմատուրքէ զերծ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 հատուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմատուրքին տակ հասաւ։ Նախապէս ջուրին եղերքը ամաղ բարձր խոտերուն տակ պտտած էր կարճ տանդուխ մը. մեղմօրէն վերցուց և մեծ ճարտարութեամբ դեռեղեց նրբակամուրջին տակ, ոտանդուխին վերին մասը կրծոցնելով դարտարփին։ Ցետոյ սանդուխին վրայ ելաւ։ Դլուխը գրեթէ կը դպչէր փայտէ կամուրջի տախտակամածին, և միայն իրանը ջուրէն դուրս կը մնար։ Վրան շուրջը վոքը շղթայ մը կը կրէր, և այդ շղթային վրայ կար քսակ մը։ Պատտակ մը հանեց անկէ, և տասը վայրկեանէ աւելի թառած մնաց սանդուխին վրայ՝ անհանգիստ դիրքի մը մէջ. ալ ձեռքով ճարտարօրէն կը դարձնէր պատտակը։ Իր գործը աւարտելէ յետոյ՝ քսակին մէջ դրաւ գործիքը, ջուրին մէջ սահեցաւ, մէկ ձեռքով վերցուց սանդուխը և միւսով լողաց, դժուարաւ կուրծք տալով հոսանքին դէմ։ Քանի մը մեթր տեղ յառաջանալէ յետոյ՝ գլուխը վեր առաւ, քանի մը վայրկեան ականջ դրաւ, և քան մը չլսելուն, ջուրէն դուրս ելաւ, իբր յենակէտ գործածելով հոն գտնուող ծառի մը բունը։ Թաւուտքին մէջ պահուրտած, դարձեալ մակի ընթաց։ Ոչ մէկ աղմուկ կը

PAPIER FAYARD ET BLAYN

կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք և այն. ամենայն դեղ այաուցքներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր սորագրութիւնը։ 18—1

ՊՕՍԹՕՆ "ՀՈՒՏ„Ի

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐԸ

ԽԻՍ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ԵՐԵՄՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՈՒՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԿԸ ՃԱԹԻՆ

ՄԻ ՄԻԱՅՆ Ռ.ԷԼԱՄԻ ՀԱՄԱՐ

ԿԸ ԾԱԽՈՒՒՆ ՄԵՐ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐԸ

ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

Առանց համար զոյգը	18. 20. 23. 25	դրուշ
Կանանց » »	10. 12. 15. 17	»
2ից 14 տարեկան տղոց	8. 10. 12	»

Եւ ամէն տեսակ լաստիկներ

Մեր այս մթերանոցը կը գտնուի Կ. Պոլիս, Մէյտանէքը, Թղթատարական և հեռագրական Վարչութեան նոր շէնքին ճիշդ դիմացը՝ թիւ 14 մթերանոցին մէջ, ուր կը ծախուի փոքրաքանակ եւս։

12—2

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱԳՈՒՑԻՉ
ՍԷԼԷԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Productrr du France, Pérs

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲՍԲԱ

Ամենաբարձր զնահատումներու արժանացած զանազան արուեստանոցներու մէջ։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամէնէն շատ քինքինա պարունակող սա հազուարիշ ըմպելին, պատրաստուած է այժէրական հոզի յատուկ տունկերով։ Իր կորովի ու հակառենդային յատկութիւններուն համար է որ կը ստանձնաբարձուի անոր գործածութիւնը։ Առաւուն տնօրի փոխանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարեբար ազդեցութիւն մը յուսնենայ։ Այդ ըմպելիին ընտրիւ՝ մարդուս պատած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ լերդ կը մնայ։

Ծանօթ.— Անխիղճ արդիկ մեր վաճառատիրը կեղծած ըլլալնուն, մէջ Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կը տանք առանձնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ չիշերը Ինիոն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ Գ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Գ. Գ.

Բ Պոնոմի	Ղալաթիա
Ա. Ռէքքիա	»
Էքքօնոմիք Դոօքէռաթիվ	Ղալ. ; Բերա եւ Գալաթիւղ
Ռօզառիօ Սիւսնէ	Ղալաթիա
Բարատօրլօ եւ Մէլէթիատիս	»
Ժ Սթավրօքալօ	»
Սթավրօքալօ Եղբարք	
Քօթթաքի Եղբարք	
Վէնսան Գասապեան (Դեղվէ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Քեպզիմ	
Տ Մեգիքի որդի եւ Ընկ.	
Մ Մեգիքի	
Թ. Լինօ	
Գ. Եէֆէրեան	
Ժ Վօնթիզիանօ եւ Ընկ.	
Էմիլ Լանդրիու	Բերա
Տէմէթրաքօքալօ եղբ. եւ Ընկ.	
Թ. Սարէնեան Բերա.	Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Գօն Մարտէ	Բերա
եւն. եւն. եւն.	50—47

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպահասա օլունմաղ եասալարը թէբսիմիէ իլէ քիֆէ վէ չէվիրիլ մէվգիի միւսաքասասա վաղ օլունտրղնասն չէրսիթը միւթէֆէրքիսանը անլամագ վէ միւնազասասա սախիլ օլմագ իսթէեէնլէրին եիւզէ ճոնիսպէթինտէ թէէմիսնէ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւթասարպեն նիհայէթ սասթ օնա գասար Խազինէի ճէլիրէի միւչարիլէյհանա կէլմէյէրի իլան օլունուր։

Ֆի 14 Թրչ. սանի 323 3—2

PAPIER FAYARD ET BLAYN

կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք և այն. ամենայն դեղ այաուցքներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր սորագրութիւնը։ 18—1

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՊ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԻԿԻՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐը

Ազդ.— Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը հաստատէ թէ հարուրեան մէջ սա կարծիքը կազմուած է որ կրկին օրինակները, կամ ուրիշ խօսքով, տուպլ և տուպլիքատներու դրոշմատուրքի ենթակայ չեն։ Արդ՝ դրոշմատուրքի Ղրդ յօդուածը կը պարտադրէ որ «պայմանագրութեանց եւ ուրիշ զրութեանց իւրաքանչիւր օրինակը, զաս զաս դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլայ։ երբ անոնցմէ մէկ քանի օրինակ պատրաստուին։ Կրկին օրինակները ինքնին կը կազմեն ինքնուրոյն արժեքութիւններուն նման արժէք ունեցող թուղթեր, միեւնոյն դրոշմատուրքին ենթակայ, եթէ երբեք օրէնքը բացառիկ ու բացորոշ արտադրութիւն մը ունեցած չըլլայ։ Հետեւաբար Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ պիտի մերժէ այն խնդրանքները որոնք կը կատարուին, առանց չգանձելու օրինական դրոշմատուրքէն զատ կրկին օրինակներու համար։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

12/25 Նոյեմ. 1907 5—1

209. Բերա Մեծ Փողոց. 209

Լուվր Վաճառատուն

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԿԱՐԱՍԵԱՑ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

Թիլ կերպասէ եւ արուեստական կիւբիւրէ վարագոյրներ, ասեղնագործուած եւ պօճ-Ճամ սրօրներ, պրիզ-պիզ, երբօճ, ծաղկեծկար թուղթեր, անկողնի ծածկոյթներ, մոմազօծ կտաւներ, կապերտներ, լինօլէում (պարզ եւ ինլէյս)

ԳՈՐԳԵՐ 20—16

ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ.— ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

209. Բերա Մեծ Փողոց. 209

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ-ԼԻՆՕԼԷՕՄ, Կարասեաց համար ծոպեր ասաչաի ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՌՕ ՖՐԱՆՂՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԳՈՐԳԵՐ ԶԻՆ ՀԱՍԸՐԸ

ՎԵՐՄԱԿ ԹԻՒԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

ԲԵՐԱ Շիտակ ձամբայ Բասաժ Անաթօլի ԿԱԼԱԹԱ. Եէնի ձամի բիւ 14 (Թիւնէլիին կից) Ղ. ՊՈԼԻՍ Ֆինճանճըլար բիւ 33, 35, 37 եւ Սուլթան Համամ բիւ 3 36—22

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ

ՈՒՕՔ-ՕՎԸՐ

ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Ս. ՇԹԱՅՆ 50—10

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 8,000,000 ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 3,700,000 ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Ադրիանոպիա, Դամասկոս, Դավալա, Կ. Պոլիս (Գալաթա և Պերա), Մանասսարեան եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ եւ Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաղուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Ապահովներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք ոը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ ենթայդրական Մնուցուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—36

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Productrr du France, Pérs

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲՍԲԱ

Ամենաբարձր զնահատումներու արժանացած զանազան արուեստանոցներու մէջ։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամէնէն շատ քինքինա պարունակող սա հազուարիշ ըմպելին, պատրաստուած է այժէրական հոզի յատուկ տունկերով։ Իր կորովի ու հակառենդային յատկութիւններուն համար է որ կը ստանձնաբարձուի անոր գործածութիւնը։ Առաւուն տնօրի փոխանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարեբար ազդեցութիւն մը յուսնենայ։ Այդ ըմպելիին ընտրիւ՝ մարդուս պատած ուժերը կը վերանորոգուին եւ ենդէ լերդ կը մնայ։

Ծանօթ.— Անխիղճ արդիկ մեր վաճառատիրը կեղծած ըլլալնուն, մէջ Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կը տանք առանձնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ չիշերը Ինիոն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ Գ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Գ. Գ.

Բ Պոնոմի	Ղալաթիա
Ա. Ռէքքիա	»
Էքքօնոմիք Դոօքէռաթիվ	Ղալ. ; Բերա եւ Գալաթիւղ
Ռօզառիօ Սիւսնէ	Ղալաթիա
Բարատօրլօ եւ Մէլէթիատիս	»
Ժ Սթավրօքալօ	»
Սթավրօքալօ Եղբարք	
Քօթթաքի Եղբարք	
Վէնսան Գասապեան (Դեղվէ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Քեպզիմ	
Տ Մեգիքի որդի եւ Ընկ.	
Մ Մեգիքի	
Թ. Լինօ	
Գ. Եէֆէրեան	
Ժ Վօնթիզիանօ եւ Ընկ.	
Էմիլ Լանդրիու	Բերա
Տէմէթրաքօքալօ եղբ. եւ Ընկ.	
Թ. Սարէնեան Բերա.	Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Գօն Մարտէ	Բերա
եւն. եւն. եւն.	50—47

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՊ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԻԿԻՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐը

Ազդ.— Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը հաստատէ թէ հարուրեան մէջ սա կարծիքը կազմուած է որ կրկին օրինակները, կամ ուրիշ խօսքով, տուպլ և տուպլիքատները դրոշմատուրքի ենթակայ չեն։ Արդ՝ դրոշմատուրքի Ղրդ յօդուածը կը պարտադրէ որ «պայմանագրութեանց եւ ուրիշ զրութեանց իւրաքանչիւր օրինակը, զաս զաս դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլայ։ երբ անոնցմէ մէկ քանի օրինակ պատրաստուին։ Կրկին օրինակները ինքնին կը կազմեն ինքնուրոյն արժեքութիւններուն նման արժէք ունեցող թուղթեր, միեւնոյն դրոշմատուրքին ենթակայ, եթէ երբեք օրէնքը բացառիկ ու բացորոշ արտադրութիւն մը ունեցած չըլլայ։ Հետեւաբար Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ պիտի մերժէ այն խնդրանքները որոնք կը կատարուին, առանց չգանձելու օրինական դրոշմատուրքէն զատ կրկին օրինակներու համար։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

12/25 Նոյեմ. 1907 5—1

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —7—

ԿԱՍԹՕՆ ԼԸՌՈՒ

ԼՈՒԲԵՐԻ ՄԸ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԴԷ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՏՈՒԱԸ

Գ.

«ՄԱՐԴ ՄԸ ՈՐ ՍՏՈՒՆԵՐԻ ՊԷՍ ԱՆՑԱԾ Է ՓԵՂԿԵՐՈՒՆ ՄԷՋԷՆ»

—Այդ յոյսը ունենա՞նք... երէկ հայրը ինձի կ'ըսեր թէ չպիտի կրնայ ազկան մահէն եւս ազատիլ... Ինչ մեծ կորուստ գիտութեան համար...

—Քունքին վէրքը ծանր է, այնպէս չէ՞։

—Անլուր բաղդ մըն է որ մահացու վէրք մը չէ ստացած։ Հարուածը շատ ուժգին է։

—Ուրեմն ըէվոլվէրով չէ վիրաւորուած Օր. Սթանկէրսըն, ըսաւ Պուլթապիլ, յաղթական նայուածք մը ձգելով...

Գ. ոը Մարքէ, բոլորովին խռոված, վրայ բերաւ.

—Բան մը չեմ ըսած, բան մը չեմ ուզեր ըսել և բան մըն ալ չպիտի ըսեմ։

Ու դէպի քարտուղարին կողմը դարձաւ, իբր թէ մեզ չճանչնար ալեւոր... Բայց մարդ չէր կրնար Պուլթապիլին ձեռքէն դիւրաւ ազատիլ։ Լրաբերը մօտեցաւ հարցաքննիչ դատաւորին, և Մարքենը զրպանէն հանելով ցոյց տուաւ ու ըսաւ.

—Պարոն հարցաքննիչ դատաւոր, բան մը կայ որ ձեզի կրնամ հարցնել առանց անդամանապահութեան։ Մարքենի մէջ հրատարակուած պատմութիւնը կարդացի՞ք։ Անհեթեթ է, այնպէս չէ՞։

—Բնա՛ւ երբեք, պարոն...

—Դեղին Սենեակը վանդակապատ պատուհան մը ունի, որուն երկաթէ ձողերը սղոցուած չեն, և մէկ դուռ՝ որուն խորամանկութեամբ ներս կը մտնեն ու... Մարդասպանը չեն դաներ հոն։

—Այդպէս է, պարոն, այդպէս է... Ինդիրը այդ ձեւով կը ներկայանայ...

Պուլթապիլ չպատասխանեց ու անծանօթ մտածումներու մէջ թաղուեցաւ... Մէկ քառորդ անցաւ։ Երբ իճիգիճին եկաւ, խօսքը հարցաքննիչ դատաւորին ուղղելով ըսաւ.

—Այդ իրիկուն, Օր. Սթանկէրսըն ինչպէս յարդարած էր իր մազերը։

—Չեմ հասկնար, պատասխանեց Գ. ոը Մարքէ։

—Մեծ կարեւորութիւն չունեցող պարագայ մըն է, յարեց Պուլթապիլ։ Մազերը վարսակալի ձեւով յարդարուած էին, այնպես չէ՞։ Վստահ եմ թէ օրիորդը այդպես օգնած էր իր մազերը, նոյն իրիկունը։

—Պարոն Պուլթապիլ, կը տխրիք, պատասխանեց հարցաքննիչ դատաւորը։ Օր. Սթանկէրսըն մազերը ամբողջովին վեր առած և գլխուն վրայ ամփոփած էր գիտակցութեան ձեւով... Կ'երեւայ որ սովորաբար այդպէս կը յարդարէ մազերը... Վէրքը երկարօրէն քննած ըլլալով կրնամ հաւատալ թէ ճակատը պարզուած էր բոլորովին։... Մազերուն վրայ արիւն չկար... և սպանութեան փորձէն ի վեր մազերուն ձեռք չէր դպցուած։

—Ա՛պահովեցէք թէ Օր. Սթանկէրսըն, սպանութեան գիշերը, վարսակալի ձեւով չէր յարդարած մազերը...

—Այո՛, ապահով եմ, պատասխանեց հարցաքննիչ դատաւորը ժպտագին։ Վէրքը քննած միջոցին բժիշկը ըսաւ. «Մեղք որ Օր. Սթանկէրսըն սովորութիւն ունի մազերը ճակտին վրայ վեր ասնելու։ Եթէ երբեք վարսակալի ձեւով չտկուած ըլլային, քունքին տրուած հարուածը պիտի մեղմանար։» Բայց զարմանալի է որ այդքան կարեւորութիւն կ'ընծայէք այդ բանին։

—Մեծ կարեւորութիւն չունեցող պարագայ մըն է, յարեց Պուլթապիլ։ Մազերը վարսակալի ձեւով յարդարուած էին, այնպես չէ՞։ Վստահ եմ թէ օրիորդը այդպես օգնած էր իր մազերը, նոյն իրիկունը։

—Պարոն Պուլթապիլ, կը տխրիք, պատասխանեց հարցաքննիչ դատաւորը։ Օր. Սթանկէրսըն մազերը ամբողջովին վեր առած և գլխուն վրայ ամփոփած էր գիտակցութեան ձեւով... Կ'երեւայ որ սովորաբար այդպէս կը յարդարէ մազերը... Վէրքը երկարօրէն քննած ըլլալով կրնամ հաւատալ թէ ճակատը պարզուած էր բոլորովին։... Մազերուն վրայ արիւն չկար... և սպանութեան փորձէն ի վեր մազերուն ձեռք չէր դպցուած։

—Ա՛պահովեցէք թէ Օր. Սթանկէրսըն, սպանութեան գիշերը, վարսակալի ձեւով չէր յարդարած մազերը...

—Այո՛, ապահով եմ, պատասխանեց հարցաքննիչ դատաւորը ժպտագին։ Վէրքը քննած միջոցին բժիշկը ըսաւ. «Մեղք որ Օր. Սթանկէրսըն սովորութիւն ունի մազերը ճակտին վրայ վեր ասնելու։ Եթէ երբեք վարսակալի ձեւով չտկուած ըլլային, քունքին տրուած հարուածը պիտի մեղմանար։» Բայց զարմանալի է որ այդքան կարեւորութիւն կ'ընծայէք այդ բանին։

—Մեծ կարեւորութիւն չունեցող պարագայ մըն է, յարեց Պուլթապիլ։ Մազերը վարսակալի ձեւով յարդարուած էին, այնպես չէ՞։ Վստահ եմ թէ օրիորդը այդպես օգնած էր իր մազերը, նոյն իրիկունը։

—Պարոն Պուլթապիլ, կը տխրիք, պատասխանեց հարցաքննիչ դատաւորը։ Օր. Սթանկ